

Lk 2

Saame tutvaks
uute valla-
ametnikega

Lk 3

Suvised muljed
Mulgi Elamus-
keskusest

Lk 4

Suur päev –
taasiseseisvuspäev

Lk 6

Mahekasvatuse
esitluspäevad Polli
aiandusuuringute
keskuses

Lk 8

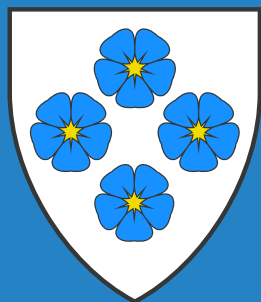
Perearst laste rutiinse
tervisekontrolli vaja-
likkusest

Lk 9

Kuidas parandada
laste ja noorte tervise-
käitumist?

Lk 10

Spordiuudised

MULGI VALLA LEHT

MULGI SONA

Mulgi valla om ää! Tule ja jää!

NR 8 (84) SEPTEMBER 2025

Eesti ja Läti presidendid kohtusid Raamatu külas

Presidendid koos suurte ja väikeste võõrustajatega.

FOTO: ERAKOGU

Mulgi vald sai olla tähtsa ja sümbolse sündmuse võõrustajaks, kui Eesti president Alar Karis ja Läti president Edgars Rinkēvičs alustasid ühist rattamatka Lätist Ramata külast ning jõudsid üle piiri Raamatu külla.

Presidendid peatusid Raamatu puhkemajas, kus Mulgi korbid ja kama aitasid matkajatel jõuvarusid täiendada. Külalisi tervitasid Mulgi valla lasteaialapsed, kes lehvitasid rõõmsalt Eesti ja Läti lipukestega. Elamust pakkus ka Raamatu küla ratsaspordiklubi,

kes viis külalised hobustega sõidule.

Rattamatk tähistas kahe rahva ühist kultuurilugu – 2025. aastal möödub 500 aastat esimesest eestikeelsest ja läti keelsest trükisest ning käesolev aasta on kuulutatud raamatu aastaks.

Teekond kulges edasi

Mõisakülla, kus presidendid ja saatjaskond tervitasid kohalikke elanikke. Üheskoos külastati raamatukogu, muuseumi, kirikut ning Siliina söögimaja. Suurt huvi pakkusid ka "rohelised liiprid" ehk endisele raudteetammile rajatud jalutus- ja rattatee

ning turistidele kohandatud vagun.

Mulgi vallale oli see sündmus suur au ja rõõm – võimalus näidata meie paikkonna ilu ning pakkuda sooja vastuvõttu ajaloolise tähtpäeva puhul.

MULGI VALD

EESTI MEEPEALINNAS KARKSI-NUIAS
XVII Meefestival
06. SEPTEMBRIL
Küllastajate lemmikmee valimine

Meetoitude- ja jookide konkurss
Registreeri konkursile kultuurikeskus@karksi.ee ning saada retsept. Retsept peab sisaldama mett!

Too oma valmistatud/jookid/hoidised Karksi-Nuia Kultuurikeskusesse 06.09 kell 9.00-9.30
Žürii degusteerib kell 9.45
Kõik huvilised saavad toite degusteerida alates 10.15 - 12.00
Degusteerimisala pilet 4€

Võitjad kuulutame välja Karksi-Nuia keskväljakul kell 14

Mesinik, palun too vedel mesi, mis on pakendatud 0,5 l sildistamata klaaspurki, 06.09 kell 09.30-10.00 Karksi-Nuia Kultuurikeskuse fuajeesse
Kell 10.15 -13.00 on avatud avalik degusteerimine ja lemmiku valimine.

Valitakse žürii ja rahva lemmikud!

05.-06.09.25
XVII Meefestival
EESTI MEEPEALINNAS KARKSI-NUIAS

REEDE, 05.09
Karksi ordulinnuses
19.00 Avamine, kirikukontsert, Tuleshow

LAUPÄEV, 06.09
Karksi-Nuias
Suur meefestivali laad
10.00 Meetoitude- ja jookide degusteerimine, lemmikmee valimine
10.30 Lasteteater kultuurikeskuses
12.00 Lavassaare Trio laadalaval
Mesindusalased loengud ja töötoid
Avatud on linnatorn
Õunaniitus
Kohvikud, töötoid ja palju muud

LAVASSAARE TRIO

TASUTA!

Super hinnaga kohatasid
Kasutõu/mesi 5€/m
Toit/muu 8€/m
Laadakohta registreerimine tiina.tomingas@karksi.ee, +372 5837 6587, 4355529.

Lasteteater REKY: Bullerby lapsed
Pilet 5€

♥♥ Viljandi Laste- ja Noorteteater REKY ♥♥
42.hooaeg

ASTRID LINDGREN
BULLERBY LAPSED

Karksi-Nuia Kultuurikeskuses
6. septembril kell 10:30
Pilet 5€

lavastaja Kadri Poldra

ASTRID LINDGREN
KATEEROLAS
iloon Wikland

ESITENDUS 22. APRILL 2025
PILETID MÜÜGI PILETIMAAILMAS JA KOHPEAL

+372 504 0046 f #karksi reky www.reky.ee

easti teatr! avastuur

Pallikastid Mulgi vallas – rõõm mängimisest ja liikumisest õues

Mulgi vallas on hulgi pallimängu väljakuid, kuid kui sul endal ei olnud oma palli, aga suur soov palli korvi viisata või jalaga väravasse lüüa oli, siis see soov jäigi sooviks. Nüüd on võimalik oma soov lihtsamalt täita, sest Mulgi vallas August Kitzbergi nimelise Gümnaasiumi staadionimaja, Mõisaküla korvpalliplatsi ning Õisu küla palliplatsi juures on ägedad pallikastid koos korv- ja jalgpallidega. Pallikastidest leiad korv- ja jalgpallid (suurema ja väiksema mõõduga). Pallikastides olevad pallid on mõeldud kõigile vabalt kasutamiseks. Tingimuseks on see, et pärast pallide kasutamist pane nad kasti tagasi, et ka järgmistel mängijatel oleks hea võtta. Esimene nädal näitas, et pallikastid on populaarsed ja seal olevaid palle kasutatakse aktiivselt, isegi nii intensiivselt, et paar jalgpalli on juba ribadeks mängitud. Ega pallid olegi igavesed, siis siin ka väike üleskutse. Kui kellegil on mõni terve jalg-, korv- või võrkpall ära anda, siis võib vabalt need pallikasti panna, et kõik soovijad saaksid õues liikumisest rõõmu tunda. Mulgi vald soetas pallikastid ja pallid SA Liikumisharrastuse kompetentsikeskuse algatatud projekti toel. Projekti eesmärk on tekitada rohkem huvi õues mängimise ja liikumise vastu. Head mängimist!

Tekst ja foto
TAIMO TUGI
spordijuht

Tartu mnt 63, 65 ja 67 detailplaneeringu kehtestamine

Tulenevalt planeerimisseaduse § 139 teatame, et Mulgi Vallavalitsus kehtestas 25. juuni 2025 korraldusega nr 432 Karksi-Nuias Tartu mnt 63, 65 ja 67 kinnistute detailplaneeringu, mille eesmärk on elamu ja seda teenindavate hoonete ning rajatiste püstitamine ja katastriüksuste liitmine.

Tartu mnt 63 (katastritunnus 28701:002:0086), Tartu mnt 65 (katastritunnus 28701:002:0087) ja Tartu mnt 67 (katastritunnus 28701:002:0085) kinnistud on hoonestamata. Katastriüksuste maa sihtotstarve on elamumaa. Detailplaneeringuga kavandatakse elamumaa kruntide liitmine üheks maaüksuseks. Planeeringuala suurus on 3173 m². Detailplaneering ei ole üldplaneeringut muutev.

Planeeringuga kavandatud elluviimisel ei kaasne negatiivset keskkonnamõju, mis võiks ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervist ja heaolu.

Detailplaneeringu materjalidega saab tutvuda Mulgi valla kodulehel <https://mulgivald.ee/tartu-mnt-63-65-67-karksi-nuia/>.

MULGI VALLA LEHT

MULGI SÕNA

Mulgi valla leht
Väljaandja: Mulgi Vallavalitsus
Lehe pani kokku Üllar Priks
Küljendaja: Merike Kask
Trükk: Vali Press OÜ
Tiraaž: 1050 tk
Otsepost Mulgi vallas: Omniva
Leht ilmub kord kuus (välja arvatud augustis).
Oktoobrikuu lehe kaastööde esitamise tähtaeg 19. september
aadressile mulgi@mulgivald.ee
Info tellimise, reklaamide ja kaastööde kohta: mulgivald.ee/
ajaleht

Avaldatud artiklite ja teadete sisulise korrektuse eest vastutavad autorid.
Toimetusel on avaldamisel õigus kaastööd vajadusel lühendada ja redigeerida.

SAAME TUTTAVAKS

Brita Poolak, personalispetsialist

Olen põline Viljandi-maa inimene ja äsja alustanud tööd valla personalispetsialistina. Kuigi ametinimetust ei ole, tahaks öelda, et olen rahumeeli kutsuda lihtsalt Britaks – nooreks hakkajaks avastajaks inimeste ja töömaailma ristteel.

Siin olen, et toetada inimesi nii igapäevase suhtlemise tasandil kui ka seaduse poole pealt – vahel tuleb olla hea kuulaja, vahel aga väikeste paragrahvide detektiiv.

Elus olen parajalt ringi seigelnud – nii kodu- kui ka kaugemal maailmas. Need rännakud on õpetanud, et igal teel on oma lugu ja iga uks viib uute võimalusteni. Mõned uksed vajavad küll natuke koputamist, teised jälle ootavad, et keegi naerataks.

Loodus on minu varjatud kontor ja inspiratsioonilabor. Kõige paremad mõtted sünnivad rabas, matkasaapad jalas, termos kotis ja silmad

lahti kõige uue ees. Seal tekib tunne, et kõik pusled lähevad paika – või vähemalt piisavalt paika, et ma saaksin hiljem öelda: “Jah, mul on plaan!”

Uues ametis aga soovin olla toeks ja kaaslasena nii kolleegidele kui kogukonnale. Kõiki vastuseid mul ehk kohe varrukast võtta pole, kuid lahenduse otsin alati välja – olgu see seadusest või hea kolleegi tarkusest.

Ave Grenberg, laste heaolu spetsialist

kuna, juhtides hariduse, sotsiaaltöö, noorsootöö, kultuuri ja spordi valdkondi. Samuti olen töötanud pikalt koolis huvijuhina, mis on andnud mulle hea kogemuse laste ja noortega töötamisel, nende arengu toetamisel ning kooliväliste tegevuste korraldamisel.

Mul on olnud õnn algatada ja juhtida mitmeid kogukonda ühendavaid ettevõtmisi, näiteks tuua Abja-Paluoja soome-ugri kultuuripealinna tiitel ning viia Mulgi puder UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja. Viimati töötasin Mulgi Kultuuri Instituudi juhina, kus hoidsin ja

tutvustasin meie (sh kogu Mulgimaa) piirkonna rikkalikku kultuuripärandit. Mõeldunud aastal lõpetasin Tartu Ülikoolis sotsiaalteaduste magistriõppe, mis andis mulle veelgi tugevama teadmiste pagasi inimeste ja kogukondade toetamiseks.

Esimene kuu laste heaolu spetsialistina on olnud põnev, kuid ka väljakutsete rohke. Meie vallas on peresid, kes vajavad tuge keerulistes olukordades, eriti siis, kui mängus on lahkumineku, vanemate omavahelised pinged või isegi lähisuhtevägivald. Minu töö keskmes on alati lapse huvid ja heaolu.

Usun, et lapse jaoks on

kõige olulisem kodune rahu ja turvatunne. Kui vanemate suhted on üksteist austavad ja rahulikud, kasvavad ka lapsed nii vaimselt kui füüsiliselt tugevana. Lapsed vajavad reegleid ja järjepidevust, see annab neile kindlustunde ja aitab luua usaldusliku suhte lapse ja vanema vahel. Teie koostöö ja austus üksteise vastu on parim kingitus, mida oma lapsele anda.

Olen veendunud, et lapse kasvatamine on teekond, mida ei pea käima ükski. Abi otsimine ja nõu küsimine ei ole nõrkus, vaid hoopis tarkus.

Vald läbi praktikandi silmade

Minu nimi on Robin Sang, olen pärit Abja-Palujalt ja õpin Tallinna Ülikoolis riigiteadust. Sellel suvel sain võimaluse teha praktikat Mulgi Vallavalitsuses – kodu-vallas, kus olen üles kasvanud. See tegi kogemuse eriliseks, sest tuttavates paikades avanes hoopis uus vaatenurk.

Alguses oli kõik muidugi põnev ja natuke võõras – kaks vallamaja, palju ametnikke, igal ühel oma ülesanded. Väga kiiresti sain aga aru, et inimesed on avatud ja valmis mind kaasama. Olin töövarjuna koosolekutel, istungitel ja igapäevatoos – kord val-lasekretäri kõrval doku-mente läbi vaadates, kord haridusnõunikuga koo-lide teemasid arutades või sotsiaaltöötajatega

kodukülastusel käies. Iga päev tõi uue kogemuse ja teadmise, kuidas vald toimib.

Sain proovida ka erinevaid ülesandeid. Analüüsisin arengukava ja eelarvestrateegiat, andsin hinnangu valla kodulehe kasutajasõbralikkusele ja mõtlesin kaasa Abja suvepäevade kava uuendamisele. Just see viimane pakkus kõige rohkem rõõmu – tundsin, et saan oma ideedega päriselt kogukonna heaks midagi juurde anda.

Kõige meeldejäävam hetk oli aga vallavalitsuse kinnisel istungil osalemine. See oli minu jaoks täiesti uus maailm – näha, kuidas arutelud käivad ja kuidas otsused sünnivad. Tundsin, et õpin midagi, mida raamatust ei saa.

Praktika andis mulle kindluse, et olen õigel erialal. Kohalik omavalitsus pole pelgalt paberid ja määrused, vaid inimesed, kes iga päev töötavad

selle nimel, et meie kõigi elu paremaks muuta. Minu jaoks oli see hindamatu kogemus – õppisin tundma nii valla elu kui ka iseennast.

Suvi Mulgi Elamuskeskuses – elamused, maitseed ja uued teadmised

Suvi Mulgi Elamuskeskus on olnud kirev – meil on käinud külalisi nii lähedalt kui kaugel.

Rõõm on just selle üle, et üha rohkem Mulgimaa oma inimesi on meid üles leidnud. Siia tulla koos külaliste ja tuttavatega, vanavanemad võtavad kaasa lapselapsed, suguvõsad peavad siin kokkutulekuid, sõpruskonnad teevad oma kohtumised just meie juures.

Mulgi Elamuskeskusest on saanud justkui omamoodi maamärk ja kindel koht, kuhu mulk vähemalt korra oma pere või külalistega tuleb. Siin ollakse uhked oma juuri tutvustades, räägitakse lugusid ja maitstakse mulgi toite.

Suve jooksul oleme korraldanud mitmeid eripalgelisi töötubasid, mis on

pakkunud nii lõbu kui ka uusi teadmisi. Näiteks juulis toimus põnev potisinise värvimise koolitus, kus juhendaja Jana Hindrikson tutvustas loodusliku värvi saamist ja erinevaid siniseid toone. Osalejad said värvida villaseid sokke ja viia koju potisinist lõnga. Selle kõrval räägiti ka kuivkäimlastest ja nende kasutusest.

Põnev on ka rehealune linanäitus ja seal toimuvad töötoad, kus saab ise proovida lina lõugutamist, ropsimist ja kamimist ning kogeda, miks mulk oma lina üle uhkust tundis.

Meelde jääb oli jaapanlaste külaskäik, kus valmistasime koos mulgi rahvustoite ning tikkisime mulgi arhailisi mustreid.

Head tagasisidet oleme saanud nii meie kohviku kohta, kus pakutakse tõe-

liselt ehtsat mulgi toitu – mulgi putru ja mulgi korni – kui ka poe kohta, kust leiab kõike vajalikku ja erilist: käsitööd, toitu, meeneid ja ehteid.

Septembris saab meie juures vaadata ka Viljandimaa rahvarõivakooli I lennu rõivakomplektide näitust „Sajand ees või taga“.

Sügise alguse tähistamiseks ootame kõiki 13. septembril kell 10–14 Mulgi Elamuskeskusesse Mulkide Aastalaadale. Oodatud on kõik kauplajad – kohalikule ettevõtjale on kauplemise meetri hind 5 €, „Mulgi Värk“ tähise omanikele puhta muidu.

Teretulnud on käsitöomeistrid, toidutegijad, istikute, vanavara, põllusaaduste ning põllutööriistade müüjad ja ostjad.

Päeva jooksul saab nautida kultuuriprogrammi

Elamuskeskuse hubane söögisaal ja sinna seatud rahvariiete näitus.

FOTO: JAANIKA TOOME

ning esineb noorte ansambel Löötsanoobid. Laadakohtade broneerimine on juba alanud – huvilistel palume registreerumiseks

saata info jaanika@mulgielamuskeskus.ee oma toodete ja ruumivajaduse kohta.

Rohkem infot meie

tegevuste kohta leiab www.mulgielamuskeskus.ee

JAANIKA TOOME
Mulgi Elamuskeskuse
külastusjuht

Ülemõisa kool 100

Suur juubel tõi kokku endised õpilased ja õpetajad

16. augustil tähistati pidulikult Ülemõisa kooli 100. sünniaastapäeva. Kuigi kool on olnud suletud juba 25 aastat, kogunesid endised õpilased, õpetajad ja kooli sõbrad väärikat juubelit tähistama. Kokku oli tulnud üle 90 kooliga seotud inimese: vilistlased, endised õpetajad ja töötajad, koos esinejatega 110 inimest – rohkem, kui korraldajad esialgu lootnud.

Juubelipeo hingeks ja algatajaks oli kooli pikaajaline juht ja õpetaja Silvi Saar, kelle täpse juhendamise järgi toimus kogu ettevalmistus. Kokkutuleku korraldusmeeskonda kuulusid Kristine Tiirats, Jaana Tarkus-Kõiv, Tiiu Hermiste, Valentine Kull-Alvre, Rein Tarkus, Aldur Lehtaru, Arvo Tauts ja Deily Tatar. Suur tänu kuulub ka abilistele Urmas Roosmaale ja Toomas Tautsile, kelle

panus aitas pidupäeva õnnestumisele kaasa. Kõik tegutsesid suure pühendumuse ja kohusetundega, et iga detail saaks läbi mõeldud.

Peopäeva eel kaunistati Kaarli rahvamaja, kus toimus pidu, ning juba varahommikul algas külaliste registreerimine. Kell 12.00 liikus rongkäik

lipuga koolimaja ette. Lipukandjaks oli Toomas Tauts, saatjateks Daisy Tatar ja Kristina Niin. Avakõne pidas vilistlaste kogu esimees Rein Tarkus, maja õnnistas vilistlane Astrid Linna. Esmakordselt kõlas Ülemõisa kooli kokkutuleku laul akordionil, saatis Vilma Tatar, laulis Maire

Hunt.

Suur tänu kuulub koolimaja pikaajalistele hoidjatele, perekond Kannistutele, kes on maja eest armastusega hoolitsenud.

Südamliku žestina pakkusid maja uued omanikud vilistlastele ja külalistele kohvi ning enda küpsetatud kooki ja saiakesi.

Rahvamajja naastes järgnes pidulik aktus. Avapalana kõlas lapsevanema ja endise õpetaja Lea Lüki luuletus, aktusekõne pidas vilistlane Jaana Tarkus-Kõiv. Meelalahutusliku vahepala tõi rahvatantsurühm Sõsare, kelle viimane etteaste „Sünnipäevalalss“ tõi liigutuspisara paljude silma.

Aktusel tänati koolijuhte Vilja Visterit, Eha Averjanovit ja Silvi Saart. Kõnedes jäi korduvalt kõlama suur austus just Silvi Saare vastu – tema täpsus, pühendumus ja lahkus on olnud eeskujuks mitmele põlvkonnale.

Õhtu kulges edasi rõõmsalt ja südamliselt. Avatud mikrofonis jagati lugusid kooliajast, meenutati õpetajaid ning naljakaid seiku, mis tekitasid saalis nii naeru kui ka heldimuspisaraid. Pidulised said nautida meeleolukat muusikat –

Priit Alvre pani rahva tantsima ning õhtu lõpuks oli tantsupõrand täis rõõmsaid pidulisi.

Mälestuseks said osalejad kooli logoga pastaka ja flaieri. Väikeses saalis olid avatud kooliajaloo näitused fotode ja meenete kujul. Pärast ametlikku osa pakkus programm veel võimalusi – osa vilistlasi külastas Tarvastus koolijuht Liisa Kuusi hauda, 15 huvilist osales Öisu mõisa ekskursioonil, mida juhtisid Eve Kuningas ja Valdur Mets.

See päev jääb kindlasti osalejate südamesse. Ülemõisa kooli sajanda sünnipäeva tähistamine tõi taas kord esile, et kool elab edasi oma inimeste mälestustes, meenutustes ja sõpruses.

Korraldajad tänavad südamest kõiki, kellel kool südames ja meeles.

KORRALDUSMEEKOND

Suur päev – taasiseseisvuspäev

Uue-Kariste Klubi 60+ tähistas 19. augustil Eesti iseseisvuse taastamise 34. aastapäeva

Üritusele pidulikku meeleolu aitas luua üheskoos lauldud Eesti hümn ja kaks kitarriga esitatud soolopala, ettekandjateks William ja Villem Niin. Traditsiooniliselt tuletasime meelde ja õnnitlesime klubi liikmete möödunud ja käesoleva kuu sünnipäevalapsi. Muusikat mängis Ukapella.

Külla olime kutsunud nii riigis kui vallas tuntud ühiskondliku elu tegelase Peeter Rahneli. Peeter tegi ülevaate ja tuletas meelde neid sündmusi, mis viisid meie riigi taasiseseisvumiseni.

Eesti iseseisvuse taastamiseni viis Eesti rahvuslikult meelestatud isikute esmalt üsna ettevaatlik, kuid kaalutletud ja järjekindel poliitiline tegevus. See sai alguse 1970.-1980. aastail ja kulmineerus aastatel 1987-1991 oluliste toetavate ning lõpuks otsustavate sündmustega.

Eesti Demokraatlik Liikumine ja Eesti Rahvusrinne saatsid juba 1974. aastal märgukirja ÜRO Peaassambleele ja ÜRO peasekretärile, milles paluti toetust Eesti omariikluse taastamisele.

28. oktoobril 1980 valmis „Avalik kiri Eesti NSV-st“

eesti keele kaitseks, meile rohkem tuntud nimega „Neljakümne kiri“, millele oli allkirja andnud 40 haritlast. Esmane versioon kirjast valmis Jaan Kaplinski poolt, mida hiljem täiendati. Eriti valuliselt reageeris sellele KGB, teostades läbiotsimisi ja ülekuulamisi allakirjutanute hulgas.

23. augustil 1987 toimus Tallinnas Hirvepargis esimene okupeeritud Eestis rahvaalgatuslik poliitiline meeleavaldus, milles nõuti Molotov-Ribbentropi pakti ja selle salaprotokollide avalikustamist.

11. septembril 1988 toimus Tallinna lauluväljakul rahvaüritus Eestimaa Laul, mida rahvas kutsus laulvaks revolutsiooniks.

23. augustil 1989 korraldati Eestis, Lätis ja Leedus ühine poliitiline massimeeleavaldus Balti kett. See oli rahumeelne poliitiline avaldus, kus oli umbes kaks miljonit inimest, kes ulatasid üksteisele käed 600 km ketis läbi Baltimaade Tallinnast läbi Riia Vilniusesse. Kõik need eelnevad sündmused sillutasid teed Eesti iseseisvuse taastamise suunas.

Esimesed demokraatlikud Eesti NSV XII Ülem-

nõukogu valimised toimusid 18. märtsil 1990. Kokku kandideeris 105-le kohale 392 kandidaati. Ülemnõukogu esimeheks valiti Arnold Rüütel, aseesimeheks Marju Lauristin ja juhatajaks Ülo Nugis. Uus, enamasti eesitkeelne koosseis võimaldas astuda edasisi avalikke poliitilisi samme Eesti sõltumatuse ja iseseisvuse suunas.

18. augustil 1991. aastal toimus NSV Liidus riigipööre. Mihhail Gorbatšov oli puhkusel Krimmis, kui tema ihukaitses arreteeris Mihhail Gorbatšovi ja paigutas tema koduaresti. Avalikkusele teatati, et Mihhail Gorbatšov on raskesti haige ja ei saa enam oma tööga hakkama. Kiiruga moodustati NSV Liidu asepresident Gennadi Janajevi juhtimisel uus Riiklik Eriolukorra Komitee. Aga samal ajal Moskvast Venemaa asepresident Aleksander Rutskoi kutsus üles rahvast mitte alluma Riikliku Eriolukorra Komitee korraldustele ja alluda hoopis Venemaa presidendi Boriss Jeltsini korraldustele.

Eesti iseseisvumist püüdsid takistada Balti laevastiku ja Pihkva dessantväeosa tankipolgu sõjaväelased,

Klubi 60+ liikmed Vabadussõjas langenute mälestustahvi juures.

FOTOD: AIMUR TALU

Peeter Rahnel esinemas ettekandega Eesti Vabariigi iseseisvumisest.

kes tahtsid võtta enda kontrolli alla Tallinna teletorni, raadiomaja, Toompea- ja

Kadrioru lossi. Tänu Eesti valitsusliikmete otsustava ja resolutsiooni tegevuse tulemusel sunniti sõjaväelased lahkuma. Õnneks Eestis verevalamist ei toimunud.

Eesti kasutas ära oskuslikult selle segaduse NSV Liidus. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu erakorraline koosolek kutsuti kokku 20. augustil, kus päevakorras oli Eesti Vabariigi taasiseseisvumine. 105-st rahvasaadikust olid kohal 70 rahvasaadikut. Taasiseseisvuse poolt hääletas 69 rahvasaadikut.

Kaido Kama oli kohal, kuid tema ei hääletanud.

Seega 20. augustil kell 23.03 kinnitas Ülo Nugis haamrilöögiga Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse Eesti Riiklikust iseseisvumisest. Taastati riik, mis oli väljakuulutatud 24. veebruaril 1918. aastal. Peeter Rahnel nimetas seda päeva Suureks päevaks.

Klubi liikmed kuulasid huviga ja tänavad Peeter Rahnelit.

AIMUR TALU

Klubi 60+

Ring ümber Hiiumaa

Reisiseltskond Kõpu tuletorni juures.

FOTO: OLGA PALU

Karksi-Nuia pensionäride ühendus on aastaid korraldanud ühepäevaseid väljasõite Eestimaa erinevatesse paikadesse. Sellel suvel sai üks ammune unistus täide viidud ja kahepäevane reis Hiiumaale ettevõetud. Kuna reisiplaan oli reisirühmal eelnevalt hästi ettevalmistatud, sujus kõik suurepäraselt - praamisõit,

majutus, muuseumide- ja vaatamisväärsuste külastus, matkatee läbimine ja kohaliku toidu maitsemine. Kõigepealt terivtas meid rõõmsameelne Soera Talumuuseumi ja Hiiumaa kivi-õppehoonegiid. Saime näha ehtsa rookatus ja muldpõrandaga talumaja ja osaleda koolitusel Hiiumaa kivimite õppehoones.

Lõunatasime Käina Sõnajala kohvikus. Vaemla külas asuv Hiiumaa Vill peretevõtte pakku huvi käsitööinimestele. Erilist vaikust ja rahu tundsid külastades Kassari kabelit. Saime teada, et kabel oli ehitatud juba 16. sajandil ja renoveeritud 18. sajandil ning on Baltimaade ainus rannarookatusega ja ilma elektrita sakrarahoone. Kõik teenistused toimuvad ligi 100 küünla valguses. Kabelit ümbritseb vaikne saarerahva viimane rahupaik.

Edasi sõitsime Orjakule, kus läbisime reipalt Orjaku matkaraja. Huvitav oli jälgida paikse rannaküla ehitisi ja maalilisi vaateid. Veel tutvusime barokkstiilis Suuremõisa lossi ja inglise stiilis pargi-aiaga. Päevase reisivõimuse jätsime Pühalepa Kuri seltsimajja, mis oli algselt Kuri õigeusu kiriku koolimaja. Teist päeva alustasime ühises kohvilauas, kus tublid kokad Elle ja Tiina olid keetnud meile maitstva kaerahelbepudru. Rõõmsa tujuga kulges reis

edasi Emmaste poole Sõru sadamasse. Pilku püüdsid omapärase rannaküla hooned ja kaunis vaade merele. Elevust ja uudistamist pakkus Kõpu tuletorn, kus hulljulged Veera, Tiina, Maili ja Helena torni tipust meile rõõmsalt lehvitasid. Olime merd silmanud mitmeti, kuid nüüd otsustasime minna merd päriselt katsuma liikuvatele rannikuluidetele Luidja randa. Teel Kõrgessaare Sadama kohvikusse heitsime pilgu rannarootslastele kuuluval Reigi kirikule, võimsale pastoraadihoonele ja kalmistule. Sadamakohvikus maitseime kalarooga ja suundusime Kärklasse. Ees ootas Hiiumaa Muuseumi peamaja, mida kutsutakse ka Pikaks Majaks. Üle 60 meetri pikk hoone (ehitatud 1830 - 1840) on omaaegse kalevivabriku direktori elamu. Siin võis näha Hiiumaa rahvariideid, kudumeid ja muid esemeid. Ruumides paiknesid veel meene- ja raamatupood ning suur valik käsitööd

ja suveniire Hiiumaa meitritelt.

Külastasime rikkalikku kalapoodi ja Coopi kauplust, kus meelepäraseks ostuks said Hiiumaal toodetud leiva- ja saiatooted. Viibisime hetke ka uhkes avaras Kärkla kirikuhoones. Sarve poolsaarele sõites imetlesime Hiiumaale omast loodusepilti - domineerivaid maarjakaski, pihlakad ja kadakad. Peatusime veelkord mere ääres, et nautida imelist merevaadet ja mitmekülgset taimedekooslust, maitseime kadaka- ja põldmarju, samas tegime ka tänukokkuvõtte imelisest reist. Taevataat kinkis meile järjekordselt imelised reispäevad ja kahe augustikuu päeva raamesse mahtus kogu Hiiumaa ilu ja võlu. Seda kõike tänu meie oma reisirühma-giidile Margitile, kes peab ennast hiidlaste jaotuse järgi „suvehiidlaste“ seltsi ja kes on aastakümneid seotud Hiiumaaga. Margit on suur loodusesõber, matkaja ja ajaloohuviline, tunneb ja

teab saareelust enam kui mõni päris hiidlane. Kogu reisi vältel andis Margitilt meile väga professionaalset teavet ja seletust iga koha kohta, kus peatusime ja mis bussiaknast näha oli, kuulasime toredaid hiiumaale ja isegi hiiumaale väljendite omapära. Kindlasti tuleb kiita ka reisiseltskonda, tänada roolikeerajat Kaljut turvalise sõidu eest ning vallavalitsust, kes sponsoris meie reispileteid. Igati tore meelde jääb ja hariv reis! Ühte peab küll tõdema - hiidlane oskab oma maad ja iseennast eksponeerida ning seda lugupidavalt ka külalistele müüa. Kahjuks Meie oma Mulgi vallas sellega küll hiilata ei saa. Millega meie turiste meelitame, mida kaasa pakume? Kuid siiski: saime meiega tänada oma võõrustajaid meepurgikesega, millel mesimumuga logo „Karksi-Nuia Eesti Meepealinn“ ja see oli uhke.

OLGA PALU
MTÜ Karksi-Nuia
Pensionäride Ühendus

Ilus suvepäev Ilmaveerel

Kui pidu, siis peoga! Karksi Haridusselts tähistas oma 25. sünnipäeva ning sellise tähtpäeva puhul tuli ette võtta midagi erilist. Nii suundusimegi suverreisile Obinitsa kanti, täpsemalt Ilmaveerele – vabariigi kaugemasse nurka, mida paljud tunnevad Lenna Kuurmaa ja Lauri Mäesepa inspireeriva projekti kaudu. Seda teekonda on saanud jälgida ka läbi teleriekraanide, kuid nüüd kogesime kõike oma silmaga.

Ilm rõõmustas – taevast oli selge ja päike säras. Justkui oleks ta teadnud, et ees ootab pidulik sündmus. Kõik näis hetkeks unustanud hiljutised vihmavalingud ja tormid, mis olid teinud oma-jagu pahandust. Bussiaknast vaatasid vastu angervaksa valged välud, põdrakanepi lillakad viirud, kuldne od-rapõld ja siidine suvinisu. Vaheldusid metsasalud ja puisniidud – meie Eestimaa ilu, mis igal aastajal pakub hingekosutust. Olen ikka uskunud, et ilu otsimiseks pole vaja maailma lõppu sõita – kodumaa on imeliselt kaunis.

Meie teekond viis ka Vast-seliina Linnuse kindlusmuuseumisse. Giidi roll on määrava tähtsusega, ja meie saatjaks olnud Inga oli tõeline oma ala meister. Tema elav ja vaimukas jutustus tõmbas kõik kaasa, alates keskaegsetest kindlusemüüridest kuni... kemmergute ja kondoomide ajalooni. Sest miks mitte – kõik see on osa meie minevikust ja näitab, kui tohutult elu on arenenud.

Aga see Ilmaveere! Meid võttis vastu peremees Lauri Mäesep. Olin teleri kaudu jälginud, kuidas vanast kirik-koolimajast saab midagi

uut ja väärtuslikku. Esmapilgul tundus see hulljulge – maja, mis justkui vajab buldooseri, mitte restau-reerimist. Aga just sellised suured mõtlejad muudavad maailma. Lauri ütles: „Kogukond on meile palju andnud – meie kohus on midagi vastu anda.“ Tõepoolest – tihti oodatakse saamist, aga andmine jääb tagaplaanile.

Tammsaaregi kirjutas, et tõeliselt õnnelik on see, kes teeb midagi ja naudib oma töö vilju. Ilmaveere taastamine osutus oodatust palju raskemaks – nappis raha, tööjõudu, aega, samas tuli elada ka oma pereelu. Ometi – kõik on võimalik. Nagu ütleb David Vseviov: „Eestlasele on omane öelda: ei saa, ei ole võimalik.“ Aga siiski – laulupidu peeti vihmast hoolimata, Ilmaveere sai loodud ja tööd jätkuvad.

Ekskursioonil majas nägime restorani ja külaliste tubasid – kõikjal oli tunda põhjalikkust ja austust vana vastu. Oskuslikult on kasutatud vanu materjale ning kujundus kannab Seto kultuuri vaimu. Arhitekt Anderson on suutnud ühendada vana ja uue – kirikut meenutav ristikujuline fassaad ja sisekujunduse

Karksi Haridusselts Ilmaveerel.

FOTO: MERLE HÜVA

detailid annavad majale kordumatu näo.

Peolaua taga tegi kokkuvõtte seltsi tänaseni 17 aastat juhtinud Hille Krusberg. Tema sõnadest kõlas sügav tänutunne – liikmetele, koostööpartneritele, kogukonnale. Karksi Haridusselts on olnud tegus juba 25 aastat. Oleme alati tegutsenud kui üks suur pere. Läbi aastate on liikmeid olnud umbes 40. Aeg teeb omad korrektiivid – mõned on kutsutud pilvepiirile. Neid me ei unusta – nad jäävad meie mälestustesse ja südamesse.

Tänu pühendunud eestvedajatele on selts pakkunud hinge ja ihule toitu – see teeb elu rikkamaks. Oleme teinud üle 45 projekti, lisaks mitmed koostööd teiste seltsidega. Kõik see on sündinud ühise loomingu ja tegutsemise tulemusena. Aastate jooksul on kuula-

tud loenguid, külastatud kümneid koduümbruse ja kaugemaid paiku – nagu näiteks imelised floksid ja roduaed Syrle Eesiku aias või Karin ja Vane Valksaare südamega loodud kaunis koduaed või Hille ja Silvar Krusbergi kodu, kus pidasime seltsi 20. sünnipäeva.

Soovisime naerujoogat, seda saimegi kogeda Epp Priimäe juhtimisel Kärde kodutalus. Teatris on käidud kümneid kordi, kuulatud hingematvaid kontserte, nagu möödunud aasta Arsi-kellade esinemine – tõeliselt lummutav.

Oleme kohtunud paljude inspireerivate inimestega: Ave Nahkur, Luule Komisarov, Heiki Raudla, Elerin Tetsman ja paljud teised. Samuti on olnud sisukaid kohtumisi valla juhtide ja spetsialistidega.

Et jätta jälj tulevikule teeliste, alustasime raamatute

sarja: „Aastad ja inimesed Karksi kultuuri- ja haridusloos“ ning „Meenutusi kroonikate toel“, autoriteks Helve Joon ja Margus Mõisavald. Ahto Jänes on aastate jooksul kirjutanud kodu-uurimuslike lugusid sarjas „Esimesed Sõjajärgsed“ ning hiljem koondanud need raamatusse. Asta Jaaksoo panus Mulgimaa kultuurilukku on hindamatu, Lille-Astra ja Rasmus Arraste on jäädvustanud Karksi kandi tantsuloo. Kogutud materjalid on hoiul Karksi külamuuseumis, Kitzbergi Gümnaasiumi Koolimuuseumis ja Rahvusraamatukogus.

Hille tõstis esile ka Viuu Lepiku järjepidevat tööd Mulgi keele ja tavandite hoidmisel. Tema eestvedamisel toimub Mokalaat, samuti kirjutab ta igal aastal meie seltsi tegevustest valla lehes Karksi Sõna (nüüd

Mulgi Sõna). Suur tänu kuulub ka Anne Tiitusele, kes on meie tegevusi täpselt ja loovalt üles tähendanud – justkui ajakroonik, kelle lood omandavad aastatega üha suurema väärtuse. Oleme südamest tänulikud aasta kümneid meid sõidutanud bussijuhile Valdur Öövlile.

Ja mida sellest päevast kaasa võtta? Mõtte, et kõik on võimalik. Et kui on tahet ja ühist hingamist, sünnivad imed. Ilmaveere noorte teotae ja südikus on liigutav ja innustav. Ärme virise – tegutseme!

Olgu meil jätkuvalt tervist ja rahu südames. Kõik muu tuleb sammhaaval ise.

Karksi Haridusseltsi 25. sünnipäeva tähistamist toetas Mulgi vald.

Südamlik tänu koduval-lale!

VIUU LEPIK

Karksi-Nuias nähti libahunti

Libahundijooksul osalejad.

FOTO: TIINA TOMINGAS

22. augusti pimedal keskööl kogunesid jooksuhuvilised Karksi-Nuia Kultuurikeskuse juurde, et startida XI Libahundijooksule. Starti läks 14 jooksjat, neist 6 nai-

sed. Selle aasta rada kulges esmakordselt vana Abja teed mööda, mitte nagu tavaliselt suure maantee äärest. Rada oli mõnus ja kruusane, maastikuliselt

ehk veidi rohkem väljakutset esitav kui varasem asfalttee. Pealampidega varustatud jooksusõbrad kihutasid teele, ees vilkuritega turvaauto – aitäh

Karksi-Nuia Spordikooli spordijuht Taimo Tugi. Maiel asuva August Kitzbergi majamuuseumi juures ergutas võistlejaid häälekas publik ning valgustas küünaldega teerada. Siis oli ümberpöörd ning vaja sama teed tagasi joosta. Tore oli tõdeda, et noored jooksjad pakuvad täiskasvanutele juba tõsist konkurentsi. Kultuurikeskuse juures oli abiks legendaarne Leo Liiber, kelle väsimatu spordijutt ei katkenud hetkekski ning kes abistas-informeeris osalisi suure entusiasmiga. Suur tänu Leole. Tulemused olid järgmised:

Üldvõitja ja meeste arvestuses esimene – Tarvo Teiss Karksi-Nuiast, ajaga 24.12

Meeste II koht – Marek Märton, aeg 26.12

Meeste III koht – Uku Univer, aeg 27.45

Parim naine – Katrin Linnus Kõvakülalt ajaga 31.08

Naiste II koht – Grete Toss, aeg 33.10

Naiste III koht – Hanna-Loo Varik, aeg 34.18

Auhindadega toetas Coop Abja. Loodame, et kohtume ka järgmisel aastal. On mõtted taastada kepikõndijate võistlus ning ka parima kostüümi konkurss Libahundijooksust osavõtjatele. Kaalumisel on alguseks varasem kellaaeg. Ootame ikka rohket osavõttu ja nagu öeldakse: tähtis pole ju võit vaid osavõtt!

SIIRI SAAR

Karksi-Nuia Kultuurikeskuse juhataja

Mahekasvatuse esitluspäevad Polli aiandusuuringute keskuses

Polli aiandusuuringute keskuse üheks teadusuunaks lisaks sordiaretusele on erinevate sortide ja kasvatustehnoloogiate, sealhulgas maheviljeluse võimaluste uurimine puuvilja- ja marjakasvatuses. Palju aastaid oli meie aianduse eesmärk suurendada tootmist, et rahuldada toidu nõudlust. Tänapäevane eesmärk, lisaks toidu tootmisele, on leida uusi lahendusi, et tootmise käigus kaitsta keskkonda ja loodusressursse. Ühe kasvatamisviisina sobib selleks väga hästi mahekasvatus, mis on loodushoidlik tootmisviis, kus ei kasutata sünteetilisi mineraalväetisi ega keemilisi taimekaitsevahendeid. Selle asemel säilitatakse ja parandatakse mullaviljakust orgaaniliste väetistega nagu näiteks sõnnik, haljasväetised ja erinevad kompostid.

Mahekasvatuse tutvustamiseks puuvilja- ja marjakasvatajatele toimus Polli aiandusuuringute keskuses augustikuus kaks esitluspäeva, kus keskenduti mahe luuviljaliste ning mahe õuna, astelpaju ja valgesõstra kasvatamisele. Esitluspäevadel osales suur- ja väiketootjaid, mahe ettevõtlusega alustavaid ettevõtjaid, noortalunikke, aga ka aiandust õppivaid tudengeid ning hobiaednikke.

12. augustil toimunud esitluspäeval oli pearõhk mahe luuviljaliste kasvatamisel. Kersti Kahu, kes tegeleb nii luuviljaliste sordiaretuse kui ka maheviljelusega, tutvustas oma ettekandes kirsi, ploomi- aprikoosi- ja virsikupuude mahekasva-

Härra Toivo Univer ja õunaaed.

FOTO: EVE ANTON

tuse rõõme ja riske. Selleks, et riske võimalikult edukalt maandada, tuleks kasvatada talvekindlaid, kohaliku kasvukohta sobivaid, hea maitse ja toiteväärtusega saagikaid sorte, aga ka haigustele ja kahjuritele vähemvastuvõtlikke ning meie muutuvate kliimatingimustega kohanduvaid sorte. Hiljem said esitluspäeval osalejad seda kõike näha ka mahe luuviljaliste aias.

Teisel esitluspäeval, mis toimus 21. augustil, tutvustati mahe õuna, astelpaju ja valgesõstra kasvatamist. Nooremteadur Matis Moks rääkis 2025. aasta ilmastikust ning kuidas kõrge õhuniiskus ning mõõdukad temperatuurid on mõjutanud haiguste levikut. Ringikäigul mahe õuna, astelpaju ja valgesõstra esitluslabelede tutvustasid puuviljanduse teadur Toivo Univer, pea-

spetsialist Kersti Kahu ja puuviljanduse vanemteadur Ave Kikas erinevate kultuuride kasvunõudeid, kasvatatavaid sorte ning andsid näpunäiteid õunapuude suvise lõikuse osas. Samuti räägiti saagi koristusest ning anti ülevaade esinevatest kahjuritest ja haigustest ning nende tõrjevõimalustest mahekasvatuse tingimustes.

Mõlemal esitluspäeval tutvustasid tehnoloogiaküsimuste juht Uko Bleive ja analüüsiküsimuste juht Hedi Kaldmäe kirsside, ploomide, õunte ning astelpaju viljade tehnoloogilisi omadusi ja nende sobivust töötlemiseks. Uuendatud Polli tootmisköögi erinevatest seadmetest ja tootmisvõimalustest tegi ülevaate taimse ressursi väärindamise peaspetsialist Marge Malbe.

Esitluspäevade toimu-

mist rahastati "Põllumajanduslike teadmiste ja innovatsiooni süsteemi" ehk AKIS programmi raames.

Saabuv sügis on ideaalne aeg oma aeda täiendada mõne uue istikuga. Polli aiandusuuringute keskusest on võimalik osta erinevat sorti õuna- ja pirnipuude istikuid ning sõstrapõõsaid. Polli keskuse istikute platsil aadressil Töökoja tee 1, Polli, toimub müük neljapäevast laupäevani kell 9–15. Saadaolevate istikute nimekirja ja hindadega saab tutvuda Polli Aiandusuuringute keskuse kodulehel polli.emu.ee/ puukool.

KERSTI KAHU

Polli aiandusuuringute keskuse puuviljanduse peaspetsialist

EVE ANTON

Polli aiandusuuringute keskuse arendusspetsialist

Ühe lapse kasvatamisel osaleb terve küla

Septembrikuu toob tänavatele rohkelt saginat ja elevust, sest algamas on taas uus kooliaasta. Mõni laps alustamas sel sügisel kooliteed päris esimest korda ja kõik on uus, teine on juba kogemuse võrra rikkam ning liigub kindlama sammuga. Kõik see loob erilise meeleolu, mis puudutab ka neid, kes ise enam koolipinki ei istu. Laste koolitee kulgeb meie kõigi igapäevaste askelduste ja toimetuste keskel ning seepärast on terve kooliaasta tuntav igas alevikus või külanurgas.

Just seetõttu meenub vana ütetus, et ühe lapse kasvatamisel osaleb terve küla. See peab paika ka täna, sest

Elerin Tetsmann

FOTO: VAIDO VAHER

turvatunde loomises mängivad rolli nii ülekäiguraja eespeatav sõidukijuht, lehitav naaber kui ka tähelepanelik mõõdakäija. Hoolimisest annab märku ka korras tä-

nav või bussipeatus. Eriti tähtis on aga see, et narriamise või ülekohtu korral leidub keegi, kes ei jää kõrvaltvaatajaks, vaid astub vahele ja pakub toetust.

Ärme unusta, et turvaline koolitee ja rõõmus koolipäev kasvavad välja väikesest igapäevastest tegudest. Ka pisike panus, olgu see pelgalt naeratus või hea sõna, aitab lapsel astuda koolipäeva enesekindlamalt ja rõõmsamalt. Viljandimaa politseipere soovib lastele vahvat ja naerusuist kooliaasta algust, peredele rahu-likku kohanemist uue elurütmiga, õpetajatele jaksu ja innustust oma töös ning kogukonnale ühtehoidvat meelt kogu kooliaastaks.

ELERIN TETSMANN

Viljandimaa veebipolitseinik

Mulgi valla eakate päev
koostöös Viljandimaa Pensionäride Liiduga

01.oktoobril kell 12.00
Abja Gümnaasiumi staadionil

Erinevad tegevused
Meeleolukad esinejad
Maitsev toit
Omaosalus 5.-

Osalemisest anna teada 20.septembriks:
Abja piirkond - Abja päevakeskus, tel. 436 4195
Karksi-Nuia piirkond - Liivi Loi, tel. 5341 2506
Mõisaküla piirkond - Laine Pedaja, tel. 525 6049
Halliste piirkond - Deily Tatar, tel. 5886 1997

Riietus sportlik ja ilmale sobilik!

29. SEPTEMBER KELL 16.00
KOGUNEME KESKVÄLJAKUL
Sõidame Nigula rappa sügist otsima!

matka lõpus ootab soe tee ja näksid!
võid ise kaasa võtta sügisande.
osalustasu: 7.-
oma tulekust anna kindlasti teada 25.09!
5256049

ABJA KULTUURIMAJA HUVIRINGID
HOOAJAL 2025/2026

ESMASPÄEV
kell 15.00-tantsurühm Meelespea,
juhendaja Viive Niinemäe, alustab 06.oktoobril

TEISIPÄEV
kell 18.00-naiskoor Õbeäidsme,
juhendaja Külli Salumäe, alustab 30.septembril, oodatud on uued lauljad

KOLMAPÄEV
kell 13.00-näitering Meelespea,
juhendaja Anne Kaarmäe, alustab 08.oktoobril, oodatud on uued näitlejad

NELJAPÄEV
kell 10.30-nunnuklubi 0,6-1,5 aastastele,
juhendaja Ruth Möttus, alustab 02.oktoobril, oodatud on beebid koos vanemaga

kell 17.30-naisansambel Viisivakk,
juhendaja Anne Gomaa, oodatud on uued lauljaid

PÜHAPÄEV
kell 15.30-lasteteater Cipolino,
juhendajad Viive Niinemäe ja Ruth Möttus, alustab 05.oktoobril, oodatud on uued näitlejad

MTÜ KARKSI-NUIA PENSIONÄRIDE
ÜHENDUS OOTAB EAKAID JUTUTUPPA
teisipäeval, 30. septembril kell 11
Kalda tn 6B
Karksi-Nuias

Testostlemine tõi välja kitsaskohad

Viljandimaal läbi viidud alkoholsete jookide testostlemise tulemustest selgus, et paljudes kauplustes ei järgita alkoholi-seaduses sätestatud vanusepiirangu nõudeid.

Selle aasta suvel viis Viljandimaa Omavalitsuste Liidu heaolu (tervis ja turvalisus) töörühm Mulgi vallas, Viljandi vallas ja Viljandi linnas läbi alkoholsete jookide testostlemise. Põhja-Sakala vald otsustas uuringus mitte osaleda. Omavalitsustes, kus testostlemist läbi viidi, on majandustegevuse registri andmetel kokku 57 kauplust, neist külastati 41: Mulgi vallas 10, Viljandi vallas 11 ja Viljandi linnas 20 kauplust.

Testostlemine toimus ajavahemikus 25.06.2025–27.07.2025. Kokku tehti 58 ostukatset (nii tava- kui ka nutikas-sas), millest 45 möödusid tõrgeteta. 13-l juhul tuli ost katkestada/ära jätta, kuna teenindaja tundis ostlejat või oli kauplus suletud – neid tulemuste hulka ei arvestatud.

Ostlejateks olid 18–19-aastased noored

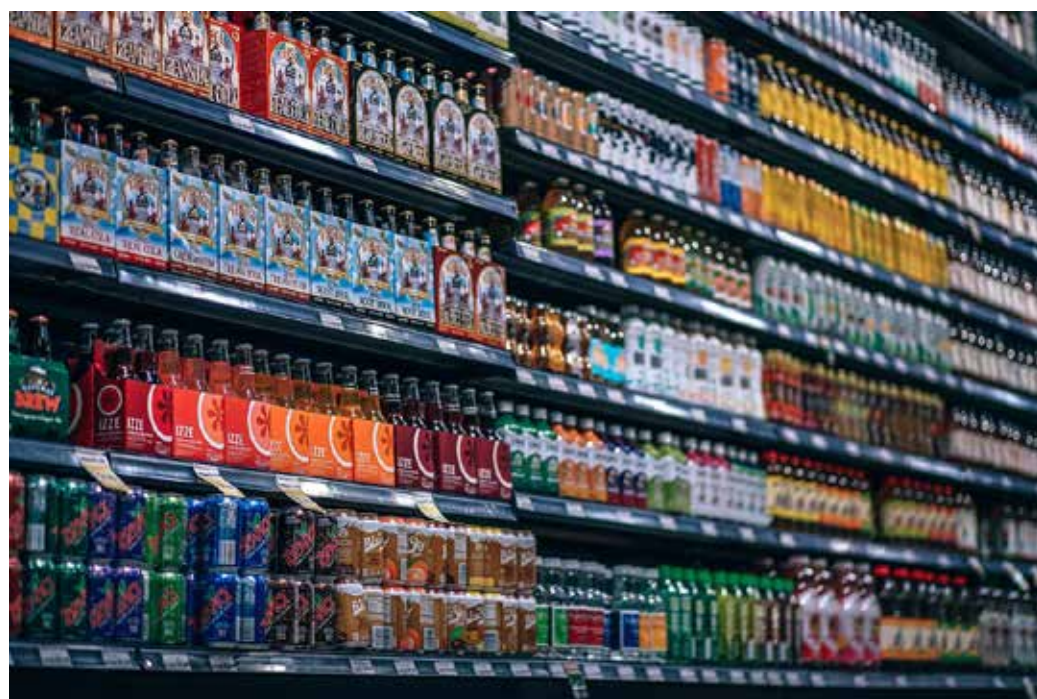
(kaks noormeest ja kolm neidu), kes etendasid tavalist ostlejat. Nendega kaasas oli vaatlejana täiskasvanu, et tagada testostlemise valiidsus. Ostukatse lõppes tühja pangakaardi kasutamise-ga, vältimaks alkoholi tegelikku väljaostmist. Seejärel täideti ankeet, kuhu märgiti, kas teenindaja küsis enne maks-mist isikut tõendavat dokumenti ning kas ta kontrollis selle toesust ja ostja vanust. Kui ostu-katse jõudis pangakaardi kasutamiseni ja sellele ei eelnenud isikut tõendava dokumendi küsimist või küsides jäeti dokumen-dile pilk heitmata (vanus arvutamata), siis loeti tulemus negatiivseks. Teenindajale tagasiside ei antud, tulemusi kasutatakse maakondlike ennetustegevuste planeerimisel.

Negatiivse tulemusega lõppes 22 ostukatset 45-st: 20-l juhul ei küsitud dokumenti üldse ning kahel korral küsiti, kuid dokumenti ei kontrollitud. See tähendab, et ligi-kaudu pooled valimisse sattunud teenindajatest ei küsinud noorelt isikut tõendavat dokumenti!

On vähetõenäoline, et

teenindaja ei küsi doku-menti seetõttu, et ta ei hooli oma kogukonna noorte tervisest ja heaolust. Pigem ei teadvus-tata oma tegevuse või tegevusetuse laiemat mõju ning enda rolli olulisust noorte heaolu tagamisel. Põhjuseid võib olla mit-meid: vähene teadlikkus ja rollisegadus, tööandja poolne nõrk järelvalve, ebameeldivad kogemu-sed korrektse käitumise korral (nt kliendi paha-meel), ärevus või läbi-põlemine. Samuti võib juhtuda, et teenindaja hindab üle oma võimet visuaalselt vanust mää-rata – sageli võib noore välimus ja käitumine olla täiskasvanulikum kui alaealise puhul tava-pärane.

Lisaks noorte tervise ja heaolu kahjustamisele toob alkoholi müümise nõuete rikkumine kaasa tagajärgi ka kaupmehele ja teenindajale endale. Alkoholi-seaduse § 47 sätestab, et alkoholse joogi valduse üleand-misel peab senine vald-daja tuvastama valduse omandaja vanuse isikut tõendava dokumendi alusel. Seda ei pea te-gema ainult juhul, kui klient on ilmselgelt täis-

ealine või tema isik on valdajale teada.

§ 67 järgi karistatakse alkoholse joogi käitle-misel vanusepiirangu rikkumise eest rikkumise toimepanijat rahatrahvi-ga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

Eelnevat arvesse võttes on oluline rõhutada, et kuigi antud juhul tehti testostlemist ja kasutati noori täiskasvanuid, on müüja kohustatud veen-duma, et ostja on tõepoo-lest täisealine.

Noorte alkoholi tarvita-mine toob kaasa mitmeid negatiivseid tagajärgi: tervise halvenemise,

raskused sotsiaalsetes suhetes, kehvemad õpi-tulemused ja suurema koolist väljalangemise riski. Samuti seostatakse seda riskieriva seksuaal-käitumise, õnnetuste sa-genemise ning vaimse tervise probleemide sü-nenemisega. Need taga-järjed ei piirdu üksnes individuaalse kahjuga, vaid kujutavad endast ka märkimisväärsed koormust ühiskonnale ja rahvatervisele, suuren-dades nii sotsiaal- kui ka tervishoiusüsteemi töökoormust.

Iga kogukonna liikme kohustus on olla turva-

line täiskasvanu, kelle tegevus toetab laste ja noorte heaolu. Alkoholi tarvitamine noores eas on oluline riskitegur hi-lisemate sõltuvuste kuju-nemisel. Seetõttu on vaja ennetada noorte varajast kokkupuudet alkoholiga ning kujundada ümber ühiskondlikke hoiakuid – näiteks arvamus, et „noor saab selle nagu-nii kätte“ –, mis võivad soodustada nõuete rik-kumist ja seeläbi rahva-tervise halvenemist.

EVELIN TÄHTVÄLI
VOL rahvatervise nõunik

Aegunud apteegikaup meie kodudes – mida teha, kuhu viia?

Ravimid on ohtlikud jäätmed, mistõttu ei tohi ravimijäätke visata olmeprügisse, kanalisatsiooni ega ka loodusesse.

FOTO: PIXABAY.COM

Aja jooksul on meist paljudel kogunenud ko-dudesse mitmesuguseid ravimeid ja muid tervi-sekaupu, mille kehteaeg või kasutamisevajadus on möödunud. Oluline on meeles pidada, et kõlb-likkusaja ületanud ehk aegunud ravimeid ei tohi tarvitada. Need ei pruugi olla tõhusad ega ohutud

– tervisemure leevenda-mise asemel võivad need põhjustada soovimatuid ja tõsiseid kõrvaltoimeid.

Lisaks – aegunud ravi-mid ei ohusta ainult ter-vist, vaid need on ohuks ka looduskeskkonnale. Ravimid on ohtlikud jäätmed, mistõttu ei tohi ravimijäätke visata olme-

prügisse, kanalisatsiooni ega ka loodusesse.

Selleks, et kaitsta nii enda ja oma lähedaste tervist kui ka loodus-keskkonda, soovitame koduse ravimikapi sisu aeg-ajalt üle vaadata, aegunud või kasutamata jäänud ravimid välja sor-teerida ning need õigesse kogumiskohta viia.

Küsimus on aga kui-das oma ravimikappi korrastada ja tekkinud ravimijäätmeid õigesti sorteerida?

1. Vaata ravimikapis olevad ravimid ükshaaval üle ja pane tähele: ravimeid saad teistest toodetest (nt toidulisandid jms apteegikaup) eristada selle järgi, et ravimipakendil on kirjas märge "retseptiravim" või "käsimüügiravim". Toidulisandid, plaastrid, apteegikosmeetika, süst-lad, kraadiklaasid ja teis-ed meditsiiniseadmed ei ole ravimid ega kuulu ravimijäätmete hulka. Neid tuleb käidelda ravi-mijäätmetest eraldi.

2. Kontrolli ravimite kehteaegu, et teha kind-laks kasutamiskõlblikud ja aegunud ravimid.

Ravimi kõlblikkusaeg on pakendile märgitud

aasta ja kuu täpsusega. Pane ka tähele, et mõned ravimid säilivad teatud ajaperioodi (nt 3 või 6 kuud) pärast pakendi avamist – selle kohta leiad info pakendi info-lehelt!

3. Eralda ravimijäät-med teistest jäätmetest. Ravimijäätmed on: ravi-mid ja ravimitega ot-seselt kokku puutuvad pakendid- ravimilehed (nn. blistrid) ja -purgid, kus on tablette sees, poo-likud ravimipudelid ja salvituubid.

Ravimijäätmed ei ole: infolehed, ümbriskarbid ja tühjad ravimilehed ehk blistrid - need tuleb sorteerida vastavalt kas paberi/ papi-, olmeprü-gi või pakendijäätmete hulka.

4. Kogu ravimijäätmed kokku ja paki need ki-lekotti. Purkidest, tuu-

bidest, pudelitest ega ravimilehtedest ära ra-vimijäätke välja võta – nii on jäätmete äraviimine ohutum sulle ja ka ravi-mijäätmete vastuvõtjale!

5. Vii pakitud ravimi-jäätmed kogumiskoh-ta. Õigesti sorteeritud ja pakitud ravimijäätmeid saad viia ohtlike jäätme-te kogumispunkti (võe-takse korraga vastu kuni 2 kg ohtlike jäätmeid) või jäätmejaama, kus võetakse vastu ohtlike jäätmeid või lähimasse apteeki.

Informatsiooni aegu-nud ravimitega ümber-käimise kohta saab lu-geda ka Ravimiameti kodulehelt – www.ravimiamet.ee.

AIME RIIVIK
Abja Benu apteegi vastutav töötaja

Perearst: rutiinne tervisekontroll aitab lastel kasvada tervemateks täiskasvanuteks

Beebieas on perearsti külastamine loomulik osa lapsevanemaks olemisest – just siis jälgitakse hoolega, kuidas laps kasvab ja areneb, ning tehakse vajalikud kaitsesüstid. Kuid mida aeg edasi, seda enam kipub jääma tagaplaanile harjumus käia perearsti juures kontrollis. Seetõttu hakkas Tervisekassa saatma lapsevanematele teavitusi, et rutiinset tervisekontrolli meelde tuletada. Esialgu saavad SMS-teavituse ja elektroonilise kutse läbi riigiportaali eesti.ee 11–12-aastaste laste vanemad.

Tabasalu perearstikeskuse perearsti Piret Rospu sõnul on juba lasteaiaeaalaste laste puhul märgata, et paljud neist enam perearsti vaatevälja ei jõua. Õnneks on olukord parem 6–7-aastastega, kes valmistuvad kooliteeks – esimesse klassi minejatele nõuavad koolid tervisekontrolli läbimist, et paremini arvestada lapse kooliküpsuse ja õppimisvõime iseärasustega.

Järgmine samm on kooliõpilaste tervisekontrollid. Enamiku neist viib läbi kooliõde – vastavalt 1., 3., 7. ja 10. klassis. Vahepeale jääb aga ka kaks tervisekontrolli, mille viib läbi perearst: 11–12-aastastele (5. klass) ja 15–16-aastastele (9. klass) õpilastele.

„Koolis on lasteni jõuda lihtne: kooliõde läheb klassi ja kutsub õpilased endaga kaasa. Neis vanuserühmades, kus tervisekontrolli teeb kooliõde, on osalemine heal tasemel,“ märgib kogenud perearst. „11–12-aastased ja 15–16-aastased lapsed ja noored on aga need, kes peaksid rutiinsesse kontrolli jõudma perearstikeskusesse. Kui lapsevanemad selle kohta eraldi teavitust ei saa – olgu see siis perearstikeskuse, kooliõde või riigi poolt –, siis on mõisteta, et nad ei pruugigi sellisest kontrollist teadlikud olla või on see muus saginas meelest läinud.“

Rutiinses tervisekontrollis võivad ilmsiks tulla mitmed murekohad, mida lapsevanemad ei pruugi argipäevas märgata ja millest laps või noor ise ei pruugi osata või soovida rääkida. Nii võivad terviseprobleemid märkamatuks süveneda.

Näiteks ilmnas Tervise Arengu Instituudi 2022. aastal 11-, 13- ja 15-aastaste kooliõpilaste seas läbi viidud tervisekäitumise uuringust, et iganädalaste tervisekaebustega on enda sõnul kimpus 78% vastanutest: iga teine tüdruk ja iga kolmas poiss. Sagedamini mainiti ärritatud olekut ja halba

tuju (37%), närvilisust (36%), uinumisraskusi (32%) ning masendust ja kurbust (29%).

Tervisekontroll ei ole lihtsalt kaalumise ja mõõtmise

11–12-aastaste tervisekontrollis tüüpiliselt vaktsineerimisi ei tehta, sest kooliealiste laste vaktsineerimisega tegeleb üldjuhul kooliõde. Küll aga on rutiinses kontrollis käsitletavaid teemasid Piret Rospu sõnul seinast seinast.

„Lapse tervisekontroll on hästi holistiline, kogu tervist hõlmav. Kui räägime 11–12-aastaste laste kontrollist, siis kehakaalu küsimused on nende puhul üks läbivamaid teemasid, kusjuures seda mõlemas suunas, sest esineb nii üle- kui alakaalu,“ rõhutab arst. „On neid, kes on sotsiaalmeedia või sõprade mõjul hakanud end nälgutama ja kel on tekkinud ebaterve kujutus oma kehast, aga on ka neid, kellel on tekkinud ülekaal,“ toob arst välja.

Samas on see vanus, kus ei pea tohutult pingutama, et muutust kaasa tuua. „Kui päris iga päev maiustusi ei söö ja lisada juurde mõned tunnid liikumist, siis vahel ongi see juba piisav, et positiivseid tulemusi näha. Kui aga jätame teismeeas nende probleemidega tegelemata, siis on kümme aastat hiljem hoopis keerukam hakata ainevahetust mõjutama,“ lisab Rospu.

Teine väga oluline teema, millele perearstid kontrollis tähelepanu pööravad, on nägemine. „5. klassis hakkavad tulema jutustamist ja rohkelt lugemist nõudvad õppeained nagu ajalugu. Mu patsientide seas on olnud lapsi, kel tuleb alles siis välja düsleksia, mis on diagnoosimata ja jäänud koolis mingil põhjusel märkamata,“ toob arst hoiatava näite. „Aga on ka selliseid juhtumeid, kus lapsel on õpitulemused halvenenud ja põhjuseks

on see, et ta lihtsalt ei näe tahvlile. Samal ajal kui teised loevad ja arvutavad, tema alles nuputab, mis tahvlil kirjas on. Sellisel juhul ei saagi ju õppimine edeneda.“

Kiusamine, uni ja vaimne tervis

Tervisekontrolli ajal tõstatab arst ka vaimse tervise teemasid. „Küsin kõikidelt selles vanuses lastelt muu hulgas meeleolu ja une, samuti kiusamise kohta. Arstina ei saa ma ju kuidagi aru, keda neist lastest koolis kiusatakse – minu jaoks on nad kõik toredad tavalised lapsed, ometi on neid, kelle jaoks on kiusamine väga suur mure. Mõnikord pered ja koolid juba tegelevad sellega ja see on andnud tulemust, aga mõnikord on lapsevanemad ka ise üllatunud, et kuidas on juhtunud nii, et nad ei ole lapse suurt mure märganud.“

Veel üks oluline teema, millel 11–12-aastaste laste tervisekontrollis peatatakse, on ekraaniaeg. „Kui küsin lapselt, kui palju aega veedab ta ekraani taga, on vastus pea eranditult – liiga palju,“ toob Rospu näite. Tema sõnul on üldine soovitus, et kui koolitööde tegemine kõrvale jätta, siis ekraanikasutus ei tohiks ületada kahte tundi päevas.

Mida rohkem on ekraaniaega, seda vähem jääb aega värskes õhus liikumiseks. Pidev sundasend toob kaasa rühiprobleemid ja vähene liikumine põhjustab kehakaalu tõusu. Perearsti sõnul võiks 11–12-aastastel lastel olla iga päev vähemalt 60 minutit aktiivset liikumist, mis tõstab pulssi ja paneb natuke hingeldama.

Pere ühist aega ei tohi alahinnata

Kui küsimused ekraani taga veedetud aja kohta on läbi arutatud, küsib dr Rospu oma vastuvõtul tavaliselt ka seda, mida perekonnas koos tehakse. Vahel järgneb sellele pikk mõttepaus ja öeldakse,

Tervist tuleks kontrollida juba pisikesest peale.

FOTO ALLIKAS: PIXABAY.COM

et ühiseid tegevusi eriti ei olegi – lapsed tahavad pigem veeta aega sõprade, mitte vanematega.

„Julgustan peresid arutama, mis neid perekonnas seob ja millised võiksid olla need tegevused, mis kõiki pereliikmeid kasvõi natukenegi huvitavad või mida tahaks proovida,“ sõnab perearst. „Lapsed saavad oma enesekindluse ja mina-pildi suurel määral just perekonnast, isegi kui nad ei taha teismelisena tunnistada, et vanemate jutt neile korda

läheb. Tegelikult lapsed kuulavad ja igatsevad sellist kontakti. Siin tuleb lapsevanemal otsustavalt öelda, et nüüd on nii, et läheme laupäeval kõik koos terviseradadele või teeme pühapäeval koos lõunasööki. Mis iganes see tegevus on, mis teid ühendab.“

Kui perekonnas on suhted head ja toetavad, julgub noor avatumalt ka oma muredest rääkida, olgu see siis seotud sõprade, tervise või millegi muuga. Siiski ei tasu lapsevanematel end

süüdi tunda, kui midagi märkamata jääb. „Osasid asju ei oskagi märgata, kui last iga päev nähakse, üks sellistest asjadest on kasvamine. Nii liiga kiirele kui liiga aeglasele kasvule on vaja tähelepanu pöörata, et vaadata, mis seal võib probleemiks olla. See ongi põhjus, miks on vaja tulla perearstikeskusesse mõõtma, kaaluma ja korras tervisest vestlema,“ julgustab arst.

AVE JÜRIÖÖ
Tervisekassa avalike suhete spetsialist

Eelkooliealiste laste tervisekontrollid	
Vanus	Tervisekontrolli tegija
1 nädal	ämmaemand, pereõde või perearst
2 nädal	Perearst või pereõde, ämmaemand
1 kuu (4 nädalat)	perearst
2 kuud (9 nädalat)	pereõde
3 kuud (13 nädalat)	perearst
4,5 kuud (19 nädalat)	pereõde
6 kuud (26 nädalat)	perearst
7 kuud	pereõde
9 kuud	perearst
12 kuud	perearst
18 kuud (1,5 aastat)	pereõde
2 aastat	perearst
3 aastat	perearst
4 aastat	pereõde
5 aastat	perearst
6–7 aastat (koolieelne kontroll)	perearst
Kooliealiste laste tervisekontrollid koolis	
Vanus	Tervisekontrolli tegija
7–8 aastat (I klass)	kooliõde
8–9 aastat (III klass)	kooliõde
13–14 aastat (VII klass)	kooliõde
16–17 aastat (X klass, kutseõppes I kursusel)	kooliõde
Kooliealiste laste tervisekontrollid perearstikeskuses	
Vanus	Tervisekontrolli tegija
11–12 aastat (V klass)	perearst
15–16 aastat (IX klass)	perearst

Kuidas parandada laste ja noorte tervisekäitumist?

Kristi Kiiman.

Laste ja noorte aina ni-gelamaks muutuvad tervisenäitajad teevad Viljandimaa haridus- ja tervise- ja heaoluteemad otsekui kivi kingas. Kõnida veel saab, aga juba on üsna ebamugav, ja seda mitte ainult Viljandimaal, vaid kogu Eestis.

Alates 2024. aasta jaanuarist Viljandimaa haridus- ja tervise- ja heaoluteemad otsekui kivi kingas. Kõnida veel saab, aga juba on üsna ebamugav, ja seda mitte ainult Viljandimaal, vaid kogu Eestis.

laste ja noorte tervisenäitajad on järjest kehvemad ning seda mitte ainult füüsilise, vaid ka vaimse tervise poolest. Kodu roll tervise eluviiside kujundamisel on suur, kuid arvestades, et meie järeleulijad veedavad lasteaias ja koolis suure osa päevast, on mõistlik ka seal tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

Selleks, et lasteaedades ja koolides osataks ning suudetaks tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta, on mõistlik ka seal tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

se maakondadesse ning Tallinnasse ja Tartusse tervisedendajad, kes toetavad oma maakonna või linna lasteaedu ja koole nii teoreetiliste teadmiste kui ka praktiliste tegevustega, et kujundada laste ja noorte seas tervist väärtustavat elulaadi. Siiski ei lähe haridus- ja tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

Kuidas teha nii, et tunded end hästi?

Kui paluda Kristil oma töö sisu selgitada moel, mis oleks arusaadav kümneaastasele lapsele, sõnab ta: „Minu töö on hoolitse-da selle eest, et lapsed ja täiskasvanud Viljandimaa koolides ja lasteaedades tunneksid end hästi. Ma uurin, kuidas koolis või lasteaias liigutakse, mida süüakse ning kuidas inimesed omavahel läbi saavad ja ennast tunnevad. Koos õpetajate, teiste haridustöötajate ja noortega mõtleme välja viise, kuidas tervist toetavaid tegevusi veel paremini teha. Samuti arutame koos valla esindajatega, kuidas saaks koole ja lasteaedu nii toetada, et kõigi tervis oleks hoitud ja toetatud.“

Kristi „hoolealusteks“ on üle pooleajaga Viljandimaa haridus- ja tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

teda vastu kogu meeskond, teisel aga direktor või õppejuht üksinda. „Kaardistasin asutuste personali ning laste ja noorte heaolu mõjutavaid riski- ja kaitsetegureid ning tutvusin tervisedenduse valdkonna hetkeolukorraga, murede ja rõõmudega. See andis võimaluse näha maakonna haridus- ja tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.“

Ühtlasi tõdes ta, et ennetuse teemadega haridus- ja tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta. „Koolides ja lasteaedades toimub ja juhtub palju ning seda, millega tegeleda, on haridustöötajatel rohkelt. Ennetus on selles suhtes „tore“ teema, et tulemused ilmnevad alles aja möödudes ja ennetus ei lahenda nipsust ühtegi juba tekkinud tõsist probleemi. Samas teavad tegijad, et see on ainus tõendatud tegevus, mis saab aidata tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.“

Koos süsteemselt tegutsemine viib sihile

Olukorra parandamiseks on Kristi sõnul hädavajalik hakata kõikides haridus- ja tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

dusasutused oleksid heaolu loovad ja suurendavad. „Praegu on minu fookus peamiselt maakonna tasandil ühiste aruteluruumide loomisest, et oleks võimalik jagada kogemusi ning teki- ja nägemusi ennetustegevuste olemusest ja sisust haridus- ja tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.“

Näiteks Viljandimaa lasteaedades on tänava tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta. „Viimastel aastatel on paljudes majades jäänud tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.“

Paistu Kooli õppejuht Ave Visor ja Paistu Kooli lasteaias õppejuht Pille Jürimäe kirjeldasid, et on koostöös tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

osalema laste tervise- ja liikumisharjumuste kujundamisele suunatud programmis „Seikluste laegas“, mis kaasab ka lapsevanemaid.

„See on juba praegu tõestanud enda vajalikkust“, kirjeldasid Ave ja Pille.

Veel töid nad koos tehtust välja, et Mulgi vallas toimunud koostööseminaril said lasteaiad jagada tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

Mulgi valla haridus- ja noorsootööspetsialist Reelika Liivak rõõmustas, et tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

Ka Jaagu Lasteaed-Põhikooli direktor Signe Vaabel tõdes, et hea on teada, et nad ei tegutse koolis üksi, vaid on inimene kelle käest saab vajadusel tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.

„Esimesel kohtumisel arutlesime erivajadusega lapsi ja õpilasi üldiselt puudutavatel tervise- ja heaoluteemad fookusesse võtta.“

TERVISEKASSA

Rändnäitus „Mine ära“ kutsub avastama rahvusvahelise noorsootöö võimalusi

Näituse avamine toimub 12. augustil Viljandis Sakala Keskuses ning see jääb keskkuses avatuks 10. septembrini. Seejärel rändab näitus kuni 10. detsembrini ringi kõigis kohalikes omavalitsustes ning jõuab mõistagi ka Mulgi valda.

Viljandimaa noored ja noorsootöötajad kutsuvad osa saama inspireerivast rändnäitusest „Mine ära“. Näitus tutvustab rahvusvahelise noorsootöö võimalusi ja mõju läbi üheksa isehakanud kunstniku isiklike kogemustest ja loomingu.

Tasuta näitus kutsub kõiki kaasa mõtlema, unistama ja tegutsema. Nelja kuu jooksul rändab näitus läbi nelja Viljandimaa omavalitsuse - Viljandi linna, Mulgi, Põhja-Sakala ja Viljandi valla - tuues külastajateni lood noortest ja spetsialistidest, kelle elu on rahvusvaheline

noorsootöö positiivselt mõjutanud.

Näituse eesmärk on tuua inimesteni lähemale info rahvusvahelise noorsootöö ja selle võimaluste kohta: mis see on, kellele see on mõeldud, miks on vahel oluline „ära minna“ ja kellele kontaktetuda, kui soovid kogemustepagasit täiendada asuda. Kogemustest sündinud teosed pakuvad mõtteainet ja julgustust nii noortele kui ka nendega töötavatele spetsialistidele astuda samme uute kogemuste ja arenguvõimaluste suunas.

„Meie soov on läbi näituse inspireerida noori ja noorsootöötajaid julgelt unistama ja rohkem rahvusvahelistest võimalustest kinni haarama, sest just mugavustsoonist väljaspool toimub kõige kiirem ja sügavam eneseareng,“ ütleb näituse üks eestvedajaid

Merlin Pulk Viljandi Avaatud Noortetoast. „Rahvusvaheline kogemus laiendab silmaringi, loob uusi tutvusi ja arendab sinus oskusi, mida koduses keskkonnas ehk ei märkaks.“

„Oluline on ka vahel ära käia just selleks, et näha, milline su elu tegelikult on, et saaksid tulla tagasi värske pilguga ja näha oma igapäevaelu hoopis teise nurga alt,“ lisab Viljandi Valla Noortekeskuse juhataja Liis Särg.

Rändnäitus „Mine ära“ on rahvusvahelise noorteinfo võrgustiku Eurodesk Viljandimaa piirkonna võrgustiku liikmete ühine algatus,

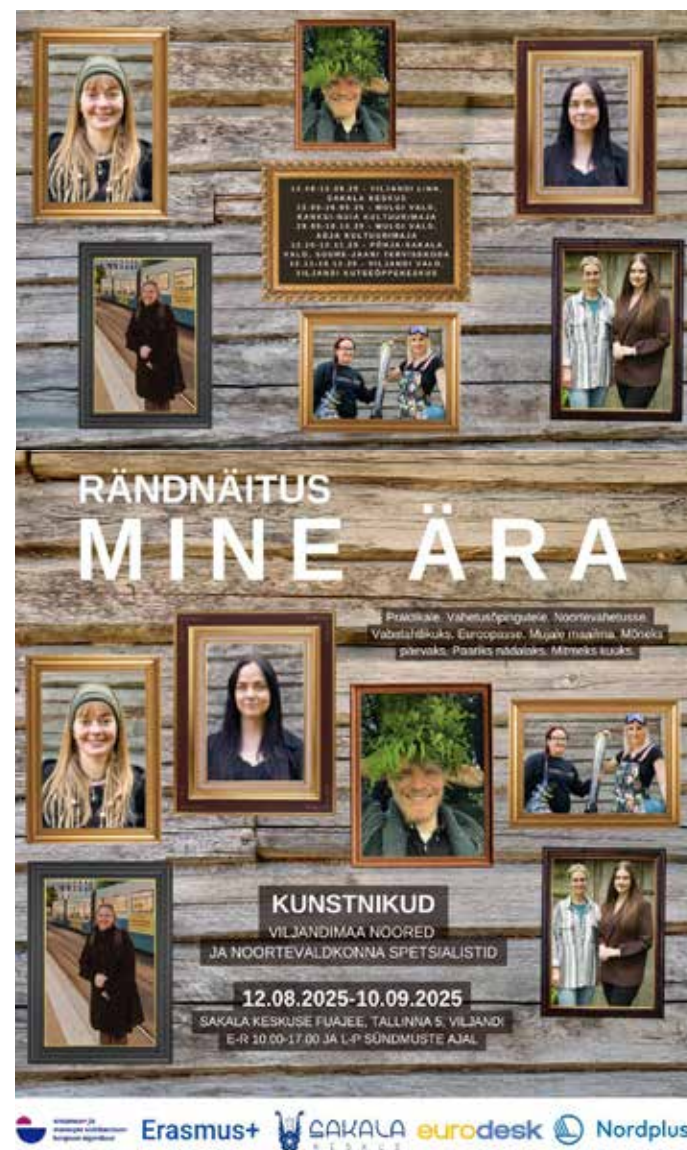
millega tähistatakse tänapäeva eriti loovalt ja kogukonda kaasavalt. Kohalikku võrgustikku kuuluvad kõigi Viljandimaa omavalitsuste noorsootöötajad, kelle ühine soov on teha noortele rahvusvahelised võimalused paremini nähtavaks ja kättesaadavaks.

Kunstnikena toovad külastajateni oma kogemust lood Merlin Pulk, Liis Särg, Andri Suga, Kersti Telkinen, Hanna-Lauren Loit, Daire Gorjatško, Anne Sepik, Marlen Silm ja Tjorven Soomets.

MERLIN PULK

Rändnäituse ajakava:

12.08-10.09.2025 - Viljandi linn, Sakala Keskuse fuajee
12.09-26.09.2025 - Mulgi vald, Karksi-Nuia Kultuurikeskus
29.09-10.10.2025 - Mulgi vald, Abja Kultuurimaja
12.10-10.11.2025 - Põhja-Sakala vald, Suure-Jaani Tervisekoda
12.11-10.12.2025 - Viljandi vald, Viljandi Kutseõppekeskus

50. Eesti omavalitsuste suvemängudel võisteldi südikalt

16.–17. augustil toimusid Tartumaal Kambja vallas 50. Eesti omavalitsuste suvemängud. Mulgi valla esindajad olid väljas kuuel võistluslal kokku 25 esin-dajaga.

Kahe päeva ja kõikide ala-de kokkuvõttes saavutati üldarvestuses 28. koht, oma-valitsusi osales 55. 5001 – 8000 elanike arvestuses 9. koht, ka seekord vahetult meie ees naaber Tõrva vald. Parim selles grupis oli Kiili vald, järgnesid Vinni ja Kose vald. Sellel aastal oli igal ala konkurents väga tugev ning võistlejaid oli rohkearvus-liselt.

Alade arvestuses tõi Mulgi vallale parimad punk-

tid naiste 3x3 korvpall, kus mängisid Abja korvpalliklu-bi neid Grete Järvelaht, Emilia Eliis Leighton, Grete-Liis Saarman ning mängija/treener Elisabeth Rõigas. Naiskond mängis võitlusli-kult ja südikalt, saadi väärt kogemusi. Naiskond tõi val-lale 9. koha punktid. Neid olid väga tublid!

Kõige suurema arvuli-sem koosseis oli meilt väl-jas kergejõustikus, kokku 14 sportlast. Kahe päeva kokkuvõttes tehti korralikke tulemusi ning saavutati 28 osalenud omavalitsuse seas tugev 17. koht. Võistlustel finaali ehk kuue parima hulka mahtusid seekord Kristina Pihlap, Berit Tugi, Erik Allas ja Taimo Tugi.

Kergejõustikuvõistkonda kuulusid veel Uku Kruuse, Simon Teiss, Remy Raheste, Teet Meerits, Maarika Meier, Getter Tammoja, Heidy Voronin, Kerdo Gering, Kenert Kleband ja Henry Käärid.

Jalgrattakrossis tegi suure-pärase sõidu Karmo Keerd, kes saavutas omas vanuse-grupis 10. koha.

Oma parima andsid Mulgi valla mälumängurid koosseis-us Leo Lüiber, Jaan Kukk, Enno Johanson ja Marika Mäekivi ning töid vajalikke punkte Mulgi vallale.

Seekordsetelt mängu-delt saadi ka kaks medalit. Spordijuhtide võistlusel, mis koosnes neljast alast, sai omas grupis hõbemedali

kaela spordijuht Taimo Tugi. Omavalitsusjuhtide võistlu-sel tegid kaasa vallavolikogu esimees Imre Jugomäe, kes sai kaela pronksmedali, ja vallavanem Dmitri Orav, kes tõi vallale vajalikke punkte.

Kõiki tulemusi on võimalik vaadata Eestimaa Spordiliit Jõud kodulehelt.

Aitäh kõikidele tublidele sportlastele, kes valda nen-del mängudel esindama tulid! Olite väga tublid ja loodame, et järgmistel su-vemängudel, mis toimuvad aasta pärast, oleme jällegi esindustega kohal ning ole-me veelgi tugevamad ja osavamad!

TAIMO TUGI
spordijuht

Teatejooksu meeskond.

FOTO: TAIMO TUGI

Kergejõustiku meistrivõistlustelt tulid medalid

Gedly Tugi I koht.

FOTO: MERLYN LIPP

2. kuni 3. augustini toi-musid Tallinnas Kadrioru staadionil 108. Eesti ker-gejõustiku meistrivõist-lused, kus olid võistlemas ka Mulgi valla sportlased. Kõige paremini läks Ged-ly Tugil, kes võitis naiste odaviske ning tuli Ees-ti meistriks tulemusega 55.31 m.

Naiste kuulitõukes tegi kaasa Kristina Pihlap.

Tõugates 4 kg kuuli 11.30 m kaugusele sai ta 7. koha. Meeste 100 m jooksus tegi kaasa Simon Teiss, kes jooksis aja 11.35 sekundit ja sai 16. koha. Naiste va-saraheites tegi kaasa Hal-listest pärit Kati Ojaloo, kes sai tulemusega 62.82 m kaela hõbemedali.

Vahetult enne ker-gejõustiku Eesti meistri-võistlusi toimusid juuli

keskel Eesti suvised para-ja kurtide kergejõustiku meistrivõistlused, kus tegi kaasa Simon Teiss ning tõi koju kolm kuldmeda-lit. Suurepärase isikliku rekordi jooksis ta välja 100 m jooksus (11.10), see tagas Simonile pääse Eesti meistrivõistlustele. Lisaks oli Simon parim kuuli-tõukes (8.39) ja odaviskes (32.49).

Tallinnas Audentse spordikeskuses toimunud suvistel veteranide suve-mängudel kergejõustikus oli võistlustules Teet Mee-rits, kes M35 arvestuses võitis 100 m jooksu (12.26) ja oli kaugushüppes teine (5.18) ning saavutas Tar-tu võistkonnaga pendel-teatejooksus võidu.

TAIMO TUGI
spordijuht

Kümnendat korda selgusid Mulgi valla discgolfi meistrid

Valla discgolfi meistrid (naised)

Valla discgolfi meistrid (mehed)

Valla discgolfi meistrid (mehed 40+) FOTO: TAIMO TUGI

Traditsiooniliselt on Karksi kodukandipäe-vade raames selgitatud välja Mulgi valla meistrid discgolfis, nii ka käes-oleval aastal.

13. juulil selgusid Mulgi valla discgolfi meistrid kahe raja läbimise kok-kuvõttes (Karksi-Nuia ja Abja-Paluoja). Valla meistrid selgitati välja 10. korda neljas divisjonis (mehed, naised, noored ja mehed 40+).

Võistlusest võttis osa 31

mängijat. Saadi nii päi-kest kui ka tugevat vih-ma, kuid see võistlejaid ei heidutanud. Alustati Karksi-Nuia DGP-s kahe ringiga ning jätkati Abja-Paluoja DGP-s kahe rin-giga. Kahe discgolflipargi tulemuste kokkuvõttes olid parimad: meestest tuli valla meistriks Mats-Eerik Tõhk, teine Rasmus Erik Viitas ja kolmas San-der Saarman. Naistest tuli valla meistriks Kaisa Mäeots, kellele järgnesid Mila Holz ja Triinu-Liis Tõhk. Meeste 40+ klassis

on käesoleva aasta valla meister Margus Saareluht, kellele järgnesid Jaanis Einsteini ja Allan Burk. Noorte meistriks tuli Tero Tugi.

Suur tänu raja hoolda-mise eest: Karksi valla-hooldus ja Aivar Kõiv, Abja Spordi- ja Tervi-sekeskus ning discgol-fi meistrivõistluse toe-tamise eest: Mulgi vald ja Eesti Kultuur-kapital.

TAIMO TUGI
spordijuht

Karksi Ratsu kiirmaleturniiri võitis Pavel Vorobjov, Mulgi valla parim oli Fredi Karis

Vasakult Sergei Neff, Pavel Vorobjov, sm Igor Svõrjov ja Rein Ruus.

FOTOD: VAHUR SAMBERK

Fredi Karis (Parim Mulgi valla maletaja I auhind); Kalev Pagar (Parim veteran M65+ auhind); Gerret Jaaniste (Parim noor II auhind); Hillar Kuhi (Parim Mulgi valla maletaja II auhind); Olesja Kimlaychuk (Parim neiu auhind); Veiko Lehto (Parim Mulgi valla maletaja III auhind); Rein Ruus (Turniiri korraldaja).

Karksi Ratsu kiirmaleturniir peeti 9. augustil Karksi-Nuia kultuurikeskuses. Turniiri avasõnad lausus ja tegi ava-käigu suurmeisteri Igor Svõr-jovi (Tõnu Truusi Malekool-kond - TTMKK) vastu Mulgi vallavanem Dmitri Orav. Turniiri võitsid Pavel Vorob-jov (Tartu Kalev) ja sm Igor

Svõrjov (Tõnu Truusi MKK) 6 p, kolmanda koha saavutas Sergei Neff (Kadrioru MK) 5,5 p. Täielik ülevaade turniiri tulemustest asub veebiaadressil <https://maleliit.ee/kalender/tabel/2025/tabel-2025-1889.html> Mulgi valla maletajatest saavutasid parimad tulemu-sed AKG õpilane Fredi Karis

(Tartu Kalev) 4,5 punkti-ga seitsmest (üldarvestuses 6. koht), 2. Hillar Kuhi 3,5 p (16) ja 3. Veiko Lehto 3 p (17).

Kolm punkti kogusid veel Olev Raal (19), Aivo Joamets (21) ja Mati Saks (23). 2,5 punkti kogus Art Oun (25).

Lisaks Mulgi valla maletaja-tele teenisid eriauhinnad välja Kalev Pagar, Marten Maideso, Gerret Jaaniste ja Olesja Kimlaychuk.

Tuleval aastal on kavas pidada Mulgi valla Uusaasta turniir 4. jaanuaril 2026 ja Karksi Ratsu kiirmaleturniir 15. augustil 2026 a

REIN RUUS

**Mulgi Male seeria-
turniirid mängitakse
nelja etapina**

18.01.26
Halliste kultuurimajas

15.02.26
Mõisaküla kultuurimajas

15.03.26
Karksi-Nuia kultuurimajas

19.04.26
Abja-Paluoja kultuurimajas

KUHU MINNA

ABJA KULTUURIMAJA

Pärnu mnt 28, Abja-Paluoja

I korruse fuajees **septembris-oktoobris** mulgikeelne näitus „Noored ja juured“.
Väikeses saalis **29. september – 10. oktoober** rändnäitus „Mine ära“.

4. septembril kell 17 Abja muusikakooli avaaktus.
18. septembril kella 9–11 doonoripäev.
25. septembril alates kella 10 Hindpere optika. Silmade kontroll ja prillide müük. Eelregistreerimine tel 5323 2454.
25. septembril kell 17 klubi Meelespea peoõhtu. Kül as Meelespea näitering. Tantsuks mängib ans. Lycille. Pääse 10.-
1. oktoobril kell 12 Mulgi valla eakate päev Abja gümnaasiumi staadionil. Osalustasu 5 €. Osalemisest anna teada 20. septembriks Abja päevakeskusesse, telefon 436 4195.
3. oktoobril kell 13 Mulgi valla õpetajate päev.

ABJA RAAMATUKOGU

Pärnu mnt 28, Abja-Paluoja

Raamatunäitused:
1.–30. september „Sarjad mida me armastame“.
1.–30. september lastele „Tarkusekuu september“.
1.–30. september „Seeniorile“.
1. september – 30. oktoober „Sügisluulet“.

Sündmused:
3. september – 2025. a. Jaan Rannapi nim. jutuvõistluse väljakuulutamine.

ABJA PÄEVAKESKUS

Pärnu mnt 10, Abja-Paluoja

Esmaspäeviti kell 13 jututuba külalisega. Jututuppa ootame Lõuna-Mulgimaa Puuetega Inimeste Ühingu liikmeid. Jututuppa ootame kõiki huvilisi 8. septembril kell 13.
Teisipäeviti kell 13 on saviring Lea juhendamisel, saviringi osalustasu 5 eurot.
Kolmapäeviti kell 13 alustame võimlemisega, meiega võimleb Kersti. **Kell 15.30** käsitööring Veronica juhendamisel, alustame lapiteki õblemist.
Neljapäev on päevakeskuses erihoolekande päralt (igapäevaelu toetamise- ja toetatud elamise teenus SKA otsuse alusel), alustame **kell 10**.
Reedeti, toiduring kell 13, toiduringi osalustasu on 2 eurot. Ootame huvilisi!

Jätkame Halliste naise sõba ja kaltsuvaiba kudumisega, materjalid päevakeskuses.
Päevakeskuse ruume on võimalik rentida, erasikule 10 eurot/tund, juriidilisele isikule 12 eurot/tund. Päevakeskusest on võimalik rentida jäätisemasinat.
Info päevakeskusest või mob 5787 7820.

HALLISTE RAAMATUKOGU

Kulla Leerimaja

Raamatunäitused:
1.–30. september raamatunäitus „Mulgimaa kirjamehed“.
1.–31. oktoober raamatunäitus „Seiklusjutte maalt ja merelt“.
1.– 30. september raamatunäitus „Tere kool! Lugusid koolielust“ Halliste põhikoolis.
1.–31. oktoober raamatunäitus „Seiklusjutte meilt ja mujalt maailmast“ Halliste põhikoolis.

18. septembril kell 15.30 Kirjandusklubi. Kõik endised ja uued kirjandushuvilised on oodatud! Kuulame, arutame ja mõtleme kaasa. Jagame lugemiselamusi ja raamatusoovitusi. Valime uue teema lugemiseks. Loomme vabas juturingis ise hubase koosolemise.
Kuni 1. oktoobrini templimäng „Avasta Eesti raamatukogusid 2025“.

HALLISTE RAHVAMAJA

Klubi 5, Halliste

7. septembril alustab uut hooaega *line*-tants, uued tantsijad on oodatud **kell 15** ning kogenenumad **kell 16**.
1. oktoobil kell 12–15 Abja gümnaasiumi staadionil Mulgi valla eakatepäev. Osalustasu 5 €, registreerimine Halliste piirkonnas Deily 5886 1997.

KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUS

Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia

5.–6. september Meefestival.
25. september Tantsuõpetajate päev.
27.–28. september Sigulda ja Mõisaküla puhkpillilaager ja kontsert.

Näitused:
01.09–03.11 Karu Art – Maria Ivants ja Julia Šakalite maalide näitus sinises saalis ja I korruse fuajees
12.09 – 26.09 rahvusvahelise noorsootöö rändnäitus „Mine ära“ II korruse fuajees

KARKSI-NUIA RAAMATUKOGU

Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia

Raamatunäitused:
1. september – 30. september „Sügise südames“.
1. september – 30. september „Saladused – varjatud lood ja vaikinud hääled“.
1. september – 30. september „Šimpansid ja teised ahvid“.
6. septembril kell 11 Margus Mõisavalla elulooraamatu esitlus.

MÕISAKÜLA KULTUURIMAJA

Kiikre 13, Mõisaküla

13. septembril kell 10–12 Mõisaküla turuplatsil Taimelaat, (kui sinul on lilli, taimi, istikuid jne, misa sooviksid lahkesti jagada, ära anda , müüa, vahetata, siis tule kohale)
29. septembril otsime sügist Nigula rabast. Koguneme kell 16 keskväljakule. Osalustasu 7.-. Pärast raja läbimist ootab soe tee ja näksid. Anna oma tulekust teada telefonil 525 6049 25. septembriks.
1.oktoobril kell 12 Mulgi valla eakatepäev Abja gümnaasiumi staadionil. Erinevad tegevused, meeleolukad esinejad, maitsev toit. Osalustasu 5 eurot. Riietus sportlik ja ilmale sobilik. Registreeri 525 6049 (Laine Pedaja) 20. septembriks.

ÕISU RAAMATUKOGU

Ringi 3, Õisu

8. septembril kell 11–12 lugemistund Õisu raamatukogus. Tähistame üheskoos UNESCO rahvusvahelist kirjaoskuse päeva. Lugema on oodatud kõik kel aega ja tahtmist.
25. septembril kell 17.30 Õisu raamatukogu kirjandusklubi.
01.09–26.09 Raamatunäitus „Sügis hiilib ligi...“

KOGUDUSTE TEATED

EELK KARKSI PEETRI KIRIKUS

Kõike siis, mida te iganes tahate, et inimesed teile teeksid, tehke ka nendele! Mt 7:12

R, 5. september kell 19 Karksi Meefestivali avamine ja KIRIKUKONTSERT.
P, 7. september kell 14 SÕNAJUMALATEENISTUS – teenib diakon Ann Tamme
P, 21. september kell 14 ARMULAUAGA JUMALATEENISTUS ja kohvilaud pastoraadis.
T, 23. september EELK Lõuna-Eesti Piiskopkonna ja Viljandi praostkonna sinodid Viljandis.
P, 5. oktoober kell 14 LÕIKUSTÄNUPÜHA ARMULAUAGA JUMALATEENISTUS ja kohvilaud pastoraadis.
P, 19. oktoober kell 14 ARMULAUAGA JUMALATEENISTUS ja kohvilaud pastoraadis.

Koguduse hooldajaõpetaja on Hedi Vilumaa, hedi.vilumaa@eelk.ee, 5348 5573.
Õpetaja on puhkusel 1. –14. september.
Koguduse juhatase esimees on Raimond Vaher, karksi@eelk.ee, tel 5190 0073.

Liikmeannetused ja toetused saab teha kas kirikus või pangas: Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Karksi Peetri kogudus: SEB EE401010302010444001 või EE541010302010442003 Suur tänu annetuste ja toetuste eest!

EELK HALLISTE PÜHA ANNA KIRIKUS

P, 14. september kell 11 – 14. pühapäev pärast nelipüha. Missa. *Juhtmõte: Meie ligimene.*
P. 28. september kell 11 – 16. pühapäev pärast nelipüha. Missa. *Juhtmõte: Jumala hoolitsus.*

EELK Halliste Püha Anna kogudust teenib hooldajaõpetajana õp Allan Kährik. Info: telefonil +372 507 0293. Meilitsi: allankahrik@gmail.com või allan.kahrik@eelk.ee Kirik avatud K-P kell 11–16.

Täname liikmeannetuste ja toetuste eest! Annetused EELK Halliste Püha Anna koguduse nimele saad teha pangas SEB EE881010302007156001 või koguduse nõukogu liikmete kaudu.

EKNK ABJA-PALUOJA KOGUDUSES

Neljapäeviti, kell 18 Õhtu Meestele, Jaama tn 15
Neljäpäeviti, kell 18 Õhtu Naistele, Pärnu mnt 32 II korrus (sissepääs maja tagant)
Pühapäeviti, kell 12 Jumalateenistus, Jaama tn 15

EAÕK KARKSI-NUIA KIRIKUS

Pühapäeval, 14. septembril kell 11 Jumalik liturgia.

Teenib preester Margus (Miikael) Raissar tel 5332 9714 e-post. miikael@eoc.ee

EAÕK Karksi-Nuia Püha Aleksei kogudus tänab annetuste eest kiriku fassaadi remonditöödeks. Võimalik toetada kogudust panga ülekandega Swedbank EE802200221075761043. Täname abi eest!

Viimane kiri Helvele

Kallis Helve!

Elmisest kirjast on üksjagu möödas. Mäletad, kui me rääkisime, et nii tore on vanameedsalt kirju saada ja neid käes hoida, iga kell etem kui arvutist lugeda.

Täname kiri on viimane, sest Sa oled nüüd taevastes kõrgustes. Nii kaugel, aga ometi nii lähedal. Meil on palju, mida meenutada. Elu on nagu üks kirev kangas, kus on rõmsaid värve, aga ka mure musti toone. Sa pidid juba väga noorelt suureks saama, oma elu ise elama hakkama. Mäletad, kui Sinust peajagu pikemad peisid Toomesco algkoolis Su proovile panid, et mis õpetaja Sina ka oled. Aga sa said hakkama ja panid end maksma.

Ajalochuvi on Sind saatnud terve elu küll Karksi haridusseltsis, küll külalükkumist Kodukant edendades, küll õpilaste uurimistööd juhendes... See nimekiri tuleks pikk. Eestimaa, meie külad, haridus - need on ikka Sulle südamelähedased olnud. Hille Krusbergiga oled Sa 30 aastat sellisivankreid kultuuriselt vedanud küll Karksi haridusseltsis, küll Jüdiste külaseltsi asutades. Hõndamatu väärtusega on raamatusari "Aastad ja inimesed". See on ajalugu neist, kes on kirjutanud Sinuga võrdselt oma nime ajalukku.

Peale selle oled Sa ikka leidnud aega laulmiseks, näitemänguks, külaelu juhtimiseks.

Kõlmisega on alati nii, et paljusid asju võetakse enesest mõistetavana ja eestlasele omaselt aitiäh-sõna raskelt tulema. Fiiski, Sind on autasustatud kultuuriministri aukirjaga ja Sa oled kantud Karksi-Nuia Kultuurikeskuse avaraamatusse. Aga suurim tänu on meie kõigi silmades ja südames.

Sa oled küll ära, aga oled ometi siin. Kui saabub kevad, oled Sa kullerkuppudes kravipervel, sinililled silmades, haljendavas rukkipoollus ja kastemärjas rohus, paned kasemahlad tilkuma ja aasad lõhnama. Suvel õitselad Sa nisuvälja, maalid roospõõsad kastepärleis särana, paistad pösed pruuniks, külvad rahu puhkajate südamesse. Sügisel kogud valminud saagi keldrisse, värvid juba kolletuma kippuva looduse kukeseene värvi, reosadad õunad maitseks.

Aga kui tuleb talv, siis oled Sa mu akna taga härmalõngades kase okstel ja jõuludel tuppa loodud kuuselõhnas.

Ma tänan, et Sa oled hea ema oma lastele, võrratu kaaslane, kes mõistis nalja ja oskas murel jagada.

Kallis Helve!

Toonela ratsu ootab, et viia Su igaviku teedele. Olgu Su tee kerge.

On inimesi, kes tulevad ja lähevad, aga on ka neid, kes tulevad ja kunagi ei lähe. See oled Sina.

Karksi haridusseltsi, Karksi kultuuriseltsi ja Karksi külamaja nimel Viuu Lepik

13. september kell 10.00-12.00

Mõisaküla turuplatsil

Heategevuslik

TAIMELAAT

ehk siis midagi rohenäppudele

kui sinul on lilli, taimi, istikuid, mida sooviksid lahkesti jagada teistega, siis see on just õige koht, et oma aias veidike ruumi teha ja miks mitte uusi juurde muretseda.

tule anneta, osta, müü, vaheta!

võid tuua ka lihtsalt oma ülejäägid kohale!

*Õnnitleme uusi vallakodanikke
ja nende vanemaid*

7. juulil sündis Hanna-Eliise Mägi ja Dmitri Orava perre poeg **RAVEN-ARDEN**

7. juulil sündis Liivika Lunteri ja Madis Suka perre poeg **JUSS-TOBIAS**

12. juulil sündis Liisi ja Arles Petersoni perre tütar **LINDA LOVIISE**

23. juulil sündis Hanna-Ly ja Algar Longe perre tütar **MIA-LY**

25. juulil sündis Jana ja Rain Arsti perre poeg **AVAR AULEMB**

8. augustil sündis Ave Kiiberi ja Viljar Roosmaa perre tütar **DELORIA LIIS**

ARHITEKTUURNE PROJEKTEERIMINE ESKIISIST EHITUSLOANI

- Arhitektuurne ja ehituslik projekteerimine
- Ehituslubade taotlemine
- Detailplaneeringute koostamine
- Projekteerimisalane konsultatsioon

MEELDIVAT KOOSTÖÖD SOOVIDES!
info@ekelisprojekt.ee +372 5632 7877 ekelisprojekt.ee

EKELIS PROJEKT
ARHITEKTUURIBÜROO

Õnnitleme septembrikuu sünnipäevalapsi!

1. september
ELLI AASA 96
GALINA HERA 81
LAINE KIVISILD 86

2. september
PAVEL EHVIK 84
ENE MIRKA 75

3. september
LEIDA LEPLAND 92
TIJU PURTSAK 83

4. september
ARMA ERELINE 88
MAIA LOIT 81
MAIE JÜRNAS 75

5. september
JAAN PARTS 90
KRISTA RAUDE 85

6. september
JÜRI KIIVIT 88
ASTA LAANSOO 87
ENN TAMM 75
AIME JAAKSON 75

7. september
ASTA LÜKK 91
TAMARA HUNT 70

8. september
VOLDEMAR TAMM 95
ELNA PUUSEPP 70

9. september
ARVO KUUSK 84
MATI TURB 70

10. september
JAAN ELBLAOS 88
JAAK KADAK 82

12. september
LEMBI SIKK 88
SIRJE SIITAM 80
REIN TIBAR 70

13. september
MARGE PRIIMÄGI 82
URMAS MÖTTUS 75
MAIE ODER 80
SINAIDA VALDAS 70

14. september
ILMAR LEPPIK 91
VELLO LÕKS 87
JAAK VIIRA 81
EEVI PIHLAK 80

15. september
ENDEL KUHI 82
HELVE HALLA 86

16. september
ENNO RAHE 86
VLADIMIR HIROV 70

17. september
ANTS JUHKAMSON 85
SALME KAHU 89

18. september
AARE JÜRISSON 80

19. september
JAAN ANNAST 83
ANNI KÖSTER 89
KÄRT JAADLA 82

20. september
ODE KÖRGE 87
LUULE PEDANIK 87
MARJE KIIVIT 86

21. september
VALLI RULL 95
MÄRT PUKS 75

22. september
JUTA VAABEL 93
JÜRI LOBJAKAS 70
SAIMA LOHU 75

23. september
ILME KATMANN 80

24. september
EVI KESVATERA 84
AIRE TURSK 75
TATJANA SUURPERE 70

25. september
ARVO TINN 82
ASTA-VIRVE LIBEK 82
RITA KAUNISSAAR 87

26. september
VELLO MARDISOO 70
ELMAR SARV 70

27. september
LEILI KOPP 70
VERONIKA KALLIT 70
ASTRID TOMIŠINETS 80

28. september
HELIU LUTS 75
ANNE TOPS 70

29. september
IIRA OLESK 91
KOIDULA MÄGI 91
HELLE RETSEP 84
AILE MEISTER 81

30. september
KAAREL KUNINGAS 84
MARTIN LINDER 81
MARE LÄÄTS 81
RAIVO SALUJÄRV 75

Mulgi arvutid
Üits kige paremp puut
Printerikassetid
IT hooldus
Arvutid
Lossi 20, Viljandi
tel. 5611 0405
E-R 10-18, L 10-14

Mugav 50-kohaline buss
viib ja toob.
Sobib ekskursioonideks,
loodusreisideks, firmaüritus-
teks, pulmadeks, koolidele ja
kultuuri huvilistele.
Helista +372 5647 2449
või kirjuta
karlimanne@gmail.com
Lepime aja kokku
ja teeme sõidud teoks.
KARLIBUSS OÜ

Teeme järgmisi töid:

Katuste ehitus, materjali müük
Fassaadi ehitus
Vihmavee süsteemide ehitus,
müük
Katuse turvasüsteemide
paigaldus ja müük
Üldehitus
Plekdetailide valmistamine

Tel 5854 9195
smm.ehitus@gmail.com

*Aeg möödub ja riivab nii mõnda,
elu viib paljugi käest.
Aja õigus on võtta ja anda,
kuid mälestus on jääv...*

MÄLESTAME

OVE KALDOJA
25.11.1948–06.07.2025

HILLAR SAIMRE
03.12.1956–12.07.2025

MARIE RIET
20.11.1934–13.07.2025

ARTUR RUNGE
09.07.1942–14.07.2025

SALMEVOMM
14.07.1930–15.07.2025

ENN MOOSES
14.12.1942–15.07.2025

VILMA RUUBEL
24.05.1932–18.07.2025

ALBERT HULKKO
29.01.1952–19.07.2025

TOIVO KOORT
07.12.1960–24.07.2025

JOHANNA PÖDER
25.04.1935–26.07.2025

MEINARD KRISTOV
18.01.1951–27.07.2025

MAIRE POST
08.02.1942–03.08.2025

EEVI TIKO
11.09.1938–07.08.2025

INGRID AGUR
19.01.1931–07.08.2025

VILMA TORNIOUS
14.03.1949–11.08.2025

OLEV RAUSK
01.08.1951–12.08.2025

VAIKE-JOHANNA JÜRSE
15.11.1928–12.08.2025

ELVE JOON
11.04.1937–21.08.2025

ERNST RABA
29.07.1947–22.08.2025

TÕNIS KIISK
09.07.1934–21.08.2025

ELLENVAAN
10.07.1938–23.08.2025

Ostan nõukogude
aegsete sõiduautode
kasutamata varuosi.
Võib pakkuda
seismajäänud
VAZ sõidukit.
Tel 5565 1952

Teeme järgmisi töid:

Majade ja korterite sisetööd
Torutööd
Maalritööd, plaatimine
Vannitubade ehitus ja remont
Trepikodade remont
Septikute ja kanalisatsiooni
paigaldus

Tel 5854 9195
smm.ehitus@gmail.com

Ostan teie auto, kaubiku
või maasturi.
Tehniline seisukord ei
oma tähtsust.
Vajadusel registrist
kustutamine ja äravedu
puksiiriga. Tel 5630 4306

ELVE JOON

Mälestame Mulgi
valla aukodanikku.
Südamlik kaastunne
omastele.

Mulgi Vallavolikogu
Mulgi Vallavalitsus

BIOROCK
KANALISATSIOON.EE
**PARIM
ELEKTRIVABA
BIOPUHAsti!**

INFO@KANALISATSIOON.EE +372 5049754

- TURUL ÜLE 15 AASTA
- VÄGA TÕÖKINDEL BIOPUHAsti
- ELEKTRIVABA PUAstUSPROtsESS
- VÕIMALUS PAIGALDADA OLEMASOLEVA SEPTIKU VÕI MAHUTI JÄRELE
- TÄIESTI VAIKNE
- KANNATAB EBAÜHTLAST KASUTUST(SUVILAD)
- KÕRGE PUAstUSTULEMUS JA KESKKONNASÕBRALIK
- PAIGALDADES BIOROCK BIOPUHAsti MUUDATE OMA ELU LIHTSAMAKS

LOOTSANOODID

MULKIDE AASTALAAT
MULGI ELAMUSKESKUSES
13. SEPTEMBRIL KELL 10 - 14

PEAESINEJA
LAADAJUHT
PEDAJA LAURI

5€

MULGI ELAMUSKESKUS
MULGI VALD
Tõrva veld
VILJANDI VILJ